

613, 2
G 69

**MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI PROTECȚIEI
SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU”**

Catedra de farmacologie și farmacie clinică

**RECOMANDĂRI METODICE
pentru lucrări practice la farmaco- și fitoterapie
(Facultatea de Farmacie)**

**Chișinău
2019**

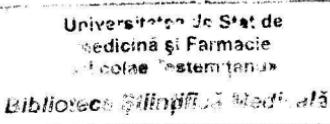
615.2/G 69

**MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI PROTECȚIEI
SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU”**

Catedra de farmacologie și farmacie clinică

**RECOMANDĂRI METODICE
pentru lucrări practice la farmaco- și fitoterapie
(Facultatea de Farmacie)**

754426

SL2

**Chișinău
Centrul Editorial-Poligrafic *Medicina*
2019**

CZU615(076.5)

G 69

Aprobat de Consiliul de Management al Calității al USMF „Nicolae Testemițanu”,
proces-verbal nr. 2 din 19 decembrie 2018

Lucrarea a fost elaborată de colectivul Catedrei de farmacologie și farmacie clinică
a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în următoarea
componență:

V. Gonciar - dr. hab. șt. med., profesor universitar, șef de catedră

C. Scutari - dr. șt. med., conferențiar universitar

E. Bodrug - dr. șt. med., conferențiar universitar

Recenzenți:

V. Valica - dr. hab. șt. farm., profesor universitar

M. Toma-Cojocaru - dr. șt. farm., conferențiar universitar

Recomandările metodice au fost elaborate în conformitate cu curriculumul la
Farmaco- și fitoterapie și sunt destinate studenților anului IV Facultatea de Farmacie.

Redactor: *Lidia Serghienco-Ciobanu*

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Gonciar, V.

Recomandări metodice pentru lucrări practice la farmaco- și fitoterapie:

(Facultatea de Farmacie) /V. Gonciar, C. Scutari, E. Bodrug ; Univ. de Stat de
Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Catedra de farmacologie și farmacie
clinică ; elab.: V. Gonciar [et al.]. – Chișinău : Medicina, 2019. – 67 p.

Aut. sunt indicați pe vs. f. de tit. – Referințe bibliogr. la sfărșitul temelor. – 100 ex.
ISBN 978-9975-82-136-0.

615(076.5)

G 69

ISBN 978-9975-82-136-0.

© CEP Medicina, 2019

© V. Gonciar ș.a., 2019

CUPRINS

Introducere	4
Farmacoterapia generală.....	5
Fitoterapia generală.....	8
Farmaco- și fitoterapia afecțiunilor sistemului nervos central	10
Farmaco- și fitoterapia bolilor alergice	14
Farmaco- și fitoterapia afecțiunilor reumatismale	18
<i>Generalizare la tema: FCT și FT afecțiunilor SNC, bolilor alergice și afecțiunilor reumatismale.....</i>	22
Farmaco- și fitoterapia diabetului zaharat.....	24
Farmaco- și fitoterapia afecțiunilor glandei tiroide și a obezității.....	27
Farmaco- și fitoterapia afecțiunilor sangvine (partea I).....	30
Farmaco- și fitoterapia afecțiunilor sangvine (partea II).....	33
Farmaco- și fitoterapia infecțiilor intestinale.....	36
<i>Generalizare la tema: FCT și FT afecțiunilor endocrine și metabolice, sangvine și infecțiilor intestinale.....</i>	40
Farmaco- și fitoterapia afecțiunilor dermatologice.....	42
Farmacoterapia infecțiilor sexual transmisibile	46
Farmaco- și fitoterapia bolilor oftalmologice.....	49
Farmaco- și fitoterapia bolilor otorinolaringologice.....	52
Farmaco- și fitoterapia bolilor ginecologice.....	55
<i>Generalizare la tema: FCT și FT afecțiunilor dermatologice, infecțiilor sexual transmisibile, oftalmologice, otorinolaringologice și ginecologice.....</i>	59
Particularitățile farmaco- și fitoterapiei în pediatrie.....	62
Particularitățile farmaco- și fitoterapiei în geriatrie.....	65

INTRODUCERE

Farmacoterapia și fitoterapia sunt științe aplicative despre administrarea medicamentelor (inclusiv celor de origine vegetală) omului bolnav, ce se bazează pe datele experimentale și principiile teoretice ale farmacologiei și disciplinelor medico-biologice, precum și pe materialul factologic al disciplinelor clinice. Generalizarea și sinteza analitică a acestor cunoștințe permite: de a formula o concepție amplă despre legitățile acțiunii medicamentelor și fitopreparatelor în condițiile dereglașilor activității vitale a organismului uman; de a însuși principiile generale de selectare și schemele de utilizare a substanțelor medicamentoase în funcție de mulți factori (vârstă, reactivitatea individuală, caracterul procesului patologic, capacitatea funcțională a organelor efectorii etc.); a preveni efectele adverse ale substanțelor medicamentoase. Astfel, farmacoterapia și fitoterapia ca științe îmbină cunoștințe din diverse ramuri ale disciplinelor medico-biologice și experiența clinicienilor prevenind utilizarea practică a medicamentelor, care permanent sunt perfecționate de medici conform progresului farmacologiei experimentale și clinice, științelor de profil farmaceutic. La rândul său, farmacia clinică elaborează strategia și tactica farmacoterapiei maladiilor concrete la bolnavul concret, efectuează controlul eficienței și inofensivității tratamentului medicamentos.

Pregătirea universitară respectivă, precum și cea postuniversitară îi vor da posibilitate și îi vor permite farmacistului să participe la efectuarea farmaco- și fitoterapiei în condiții clinice. Actualmente medicii sunt insuficient competenți în posibilitățile farmaciei contemporane. Farmacistul, având cunoștințe din domeniile biofarmaciei, tehnologiei medicamentelor, chimiei farmaceutice și chimiei analitice, trebuie să devină o verigă intermediară între farmacie și clinică. Aceste cunoștințe pot fi utile la selectarea formei farmaceutice, prepararea extemporală a asocierilor de preparate, cercetarea farmacocineticii etc., și la rezolvarea unor probleme farmaco- și fitoterapeutice concrete.

Acestor scopuri trebuie să corespundă structura și direcția principală a recomandărilor metodice.

La întocmirea recomandărilor metodice este necesară determinarea posibilităților sau, invers, inadmisibilității prescrierii complexe ori succesive a substanțelor medicamentoase. Este rațională analiza întrebărilor legate de rezolvarea problemelor de interacțiune farmacodinamică și farmacocinetică a câtorva preparate.

Scopul recomandărilor metodice se rezumă la înzestrarea studentului cu capacitatea de cercetător, de analiză și gândire logică, de formare a punctului său de vedere și de insistare asupra acestuia.

Actualele recomandări metodice vor servi un suport trainic la însușirea și aprofundarea cunoștințelor în farmaco- și fitoterapie, vor contribui la unificarea predării disciplinei, la evaluarea obiectivă a cunoștințelor studenților și la sporirea eficienței procesului didactic.

FARMACOTERAPIA GENERALĂ

A. Actualitatea

Farmacoterapia contemporană prezintă o direcție a medicinei clinice care elaborează principii științific argumentate de tratare a bolnavilor cu ajutorul preparatelor medicamentoase. Conform datelor statistice ale OMS, circa 80% dintre bolnavi după vizitarea medicului utilizează medicamente, ca una dintre cele mai universale metode de tratament. Efectuarea unui tratament rațional necesită cunoștințe fundamentale în domeniul farmaco- și fitoterapiei. În viața cotidiană fiecare farmacist poate să se întâlnească cu stări urgente, care necesită cunoștințe profunde în domeniul farmacoterapiei, în caz contrar, situația se poate agrava. Farmacistul trebuie să posede un anumit nivel de viziune medicală, care să-i dea posibilitatea de a stabili diagnosticul și de a oferi ajutor consultativ calificat. Stabilirea corectă a diagnosticului contribuie la selectarea direcțiilor principale ale farmacoterapiei eficiente și inofensive.

B. Scopul lucrării practice

Studierea principiilor de bază ale tratamentului medicamentos pentru a putea oferi ajutor consultativ și informațional mediciilor practicieni vizând utilizarea rațională și inofensivă a preparatelor farmacologice.

C. Obiective didactice:

1. Studentul trebuie să cunoască: definiția farmacoterapiei, scopul și sarcinile ei pentru farmaciști și medicii practicieni, direcțiile principale ale farmacoterapiei.

2. Studentul trebuie să poată:

- a. determina grupele de preparate medicamentoase utilizate în profilaxia și tratamentul maladiei concrete;
- b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, proprietățile lui farmacodinamice și farmacocinetice de bază;
- c. înlocui un preparat cu altul cu efect analogic;
- d. informa medicul și pacientul despre utilizarea rațională a medicamentelor, complicațiile posibile ale farmacoterapiei și măsurile curative în cazul survenirii lor;
- e. controla corectitudinea prescrierii rețetelor de către medici.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare

Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Fiziologia. Modificarea funcțiilor organelor și sistemelor sub influența medicamentelor.

Fiziopatologia. Determinarea criteriilor patogeniei maladiei și eficienței medicamentelor.

Tehnologia medicamentelor. Tehnologia preparării formelor farmaceutice determină biodisponibilitatea preparatelor și, în acest context, durata și eficiența tratamentului.

Farmacologia. Parametrii farmacocinetici, principiile generale de absorbție, transport, distribuție și epurare a medicamentelor; mecanismele tipice de acțiune, principiile de dozare a medicamentelor, interacțiunile medicamentoase, incompatibilitățile medicamentoase de ordin farmacologic, reacțiile adverse și complicațiile farmacoterapiei.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Farmacoterapia. Definiție. Relațiile farmacoterapiei cu disciplinele medico-biologice, clinice și farmaceutice.
2. Scopul și sarcinile farmacoterapiei medicale și farmaceutice.
3. Criteriile farmacoterapeutice și farmacografice.
4. Direcțiile principale ale farmacoterapiei contemporane:
 - profilaxia maladiilor;
 - aspectele utilizării combinate a medicamentelor;
 - interacțiunea medicamentelor;
 - selectarea preparatelor medicamentoase în cadrul metodei nemedamentoase speciale de tratament (transplantologia, protezarea, chirurgia vasculară, reabilitarea).
5. Valeofarmacoterapia. Definiție. Utilizarea valeofarmacoterapiei în practica medicală.
6. Utilizarea farmacologică a formelor farmaceutice cu „asociere fixată” a medicamentelor.
7. Importanța proceselor de interacțiune a medicamentelor pentru realizarea FCT combinate eficiente.

8. Noțiuni generale despre etiologie, patogenie, simptomatologie, sindroamele și evoluția maladiei.
9. Bazele farmacocinetice ale FCT:
 - acțiunea asupra membranei celulare;
 - influența asupra proceselor metabolice din interiorul celulei;
 - influența asupra proceselor extracelulare.
10. Bazele farmacodinamice ale FCT:
 - influența dozei asupra gradului modificării efectului scontat;
 - potența acțiunii și efectului medicamentelor;
 - indexul terapeutic;
 - toleranța înăscută și dobândită.
11. Etica medicală și deontologia.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

Să alcătuiască tabelul *Caracterizarea plantelor medicinale*:

Pe verticală: denumirea plantei. Afin (Vaccinium myrtillus), bujor (Paeonia peregrina), ceapă (Allium cepa), chimen (Carum carvi), cimbru (Thymus vulgaris), coada calului (Equisetum arvense), fasole (Phaseolus nanus), fenicul (Foeniculum vulgare), frag (Fragaria vesca), crușin (Rhamnus frangula), păducel (Crataegus sanguinea), păpădie (Taraxacum officinalis), porumb (Zea mays), pătlagină mare (Plantago major), pelin alb (Artemisia absinthium), podbal (Tussilago farfara), sunătoare (Hipericum perforatum), revent (Rheum palmatum), mușețel (Matricaria chamomilla), rostopască (Chelidonium majus).

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efectele farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. reacții adverse; 5. formele farmaceutice și modul de administrare.

Referințe bibliografice:

1. Gonciar V., Obrijanu D., Nistreanu A. Elemente de fitofarmacologie. Chișinău: Î.S. F.E.-P. „Tipografia Centrală”, 2012, 156 p.
2. Gonciar V., Scutari C. Farmaco- și fitoterapia în cardiologie: Curs de prelegeri. Chișinău: CEP „Medicina”, 2005, 156 p. ISBN 9975-918-48-4.

FITOTERAPIA GENERALĂ

A. Actualitatea

Fitoterapia este o direcție a medicinei clinice, care elaborează un sistem de principii științific argumentate despre utilizarea plantelor medicinale, precum și despre tactica tratării pacientului concret. Cercetările clinice și experimentale au constatat, că utilizarea clinică a plantelor medicinale prezintă importanță practică în realizarea tratamentului diverselor maladii. Avantajul fitopreparatelor față de preparatele sintetice constă în minimalizarea survenirii reacțiilor adverse, toxicitatea redusă și toleranța mai bună a lor. Datorită acestui fapt, ele pot fi utilizate atât cu scop profilactic, cât și cu scop de tratament îndelungat, preponderent în cazul maladiilor cronice în pediatrie și în geriatrie.

Actualmente, în fitoterapia tradițională se utilizează peste 50.000 de specii vegetale, dintre care 1.100 de specii sunt studiate și 250 de specii sunt folosite la prepararea medicamentelor moderne. 25% dintre medicamentele moderne au la bază plante. Produsele fitofarmaceutice trebuie să aibă aceeași eficacitate, siguranță și calitate ca și cele de sinteză. În lume există mii de plante cu efecte puternice, însă doar câteva sute dintre ele, cu cele mai mari beneficii pentru sănătate, sunt incluse în produse de fitoterapie. În acest context, se impune necesitatea studiului eficienței, precum și a avantajelor și dezavantajelor utilizării fitopreparatelor în practica medicală.

B. Scopul lucrării practice

Studierea posibilităților utilizării plantelor medicinale în profilaxia și tratamentul stăriilor patologice.

C. Obiective didactice:

1. Studentul trebuie să cunoască: definiția fitoterapiei, scopul și sarcinile ei pentru farmaciști și medicii practicieni, proprietățile farmacologice ale principiilor active ale plantelor.

2. Studentul trebuie să poată:

- a. determina grupele de plante medicinale utilizate în profilaxia și tratamentul maladiei concrete;
- b. aprecia apartenența de grup a plantelor medicinale;
- c. înlocui o plantă cu alta cu efect analogic;
- d. informa medicul și pacientul despre utilizarea rațională a plantelor indicate, efectele nedorite posibile și măsurile curative în cazul survenirii lor;
- e. implementa regulile de alcătuire a speciilor din plante medicinale.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală,

frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Botanica. Denumirea plantelor, structura lor, apartenența față de anumite grupe, familii.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Noțiune de fitoterapie. Etapele dezvoltării fitoterapiei.
2. Noțiuni generale despre alopatie, homeopatie și antroposofie.
3. Scopul și sarcinile fitoterapiei pentru farmaciști și medicii practicieni.
4. Modalitățile fitoterapiei.
5. Achiziționarea, uscarea și păstrarea plantelor medicinale.
6. Proprietățile farmacologice ale substanțelor biologic active conținute în plantele medicinale (alcaloizi, glicozide, cumarine și furocumarine, uleiuri eterice, rășini (gudron), substanțe tanante, antraglicozide, flavonoide, vitamine, fitonicide și.a.).
7. Prepararea formelor farmaceutice din materia primă vegetală.
8. Regulile de alcătuire a speciilor din plantele medicinale.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

Să alcătuiască tabelul Caracterizarea plantelor medicinale:

Pe verticală: denumirea plantei. Iarbă mare (*Inula helenium*), imortelă (*Helichrysum arenarium*), lemn dulce (*Glycyrrhiza glabra*), măcesă (*Rosa canina*), mălin (*Padus racemosa*), mărar (*Anethum graveolens*), merișor (*Vaccinium vitis*), mestecăcan verucos (*Betula verucosa*), nălbă mare (*Althaea officinalis*), obligeană (*Acorus calamus*), salvie (*Salvia officinalis*), scoruș (*Sorbus aucupana*), sorbestrea (*Sanguisorba officinalis*), stejar (*Quercus robus*), strugurii Ursului (*Arctostaphylos uva ursi*), stevie (*Rumex confertus*), tătăneasă (*Symphytum officinale*), troscot (*Polygonum aviculare*), urzică (*Urtica dioica*), viorela (*Viola tricolor*).

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efecte farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. mod de administrare; 5. reacții adverse.

Referințe bibliografice:

1. Gonciar V., Obrijanu D., Nistreanu A. Elemente de fitofarmacologie. Chișinău: Î.S. F.E.-P. „Tipografia Centrală”, 2012, 156 p.
2. Gonciar V., Scutari C. Farmaco- și fitoterapie în cardiologie: Curs de prelegeri. Chișinău: CEP „Medicina”, 2005, 156 p. ISBN 9975-918-48-4.

FARMACO- ȘI FITOTERAPIA AFECȚIUNILOR SISTEMULUI NERVOS CENTRAL

A. Actualitatea

În Republica Moldova, incidența bolilor neurologice este foarte mare, pe primul loc situându-se accidentul vascular cerebral (AVC). Următoarele locuri sunt ocupate de migrenă, dar și de nevroze. Afecțiunile neurologice ocupă un loc important printre disciplinele medicale, ținând cont de faptul că patologia sistemului nervos provoacă multiple dereglașări ale funcțiilor organismului uman, deseori determinând evoluția și prognosticul maladiilor. Este cunoscut faptul că aproape nu există afecțiuni somatice în patogenia carora să nu participe sistemul nervos.

Medicația afecțiunilor sistemului nervos central prevede utilizarea multor preparate care posedă diferite acțiuni. Farmacoterapia eficientă și inofensivă a dereglașărilor activității nervoase este posibilă în baza cunoașterii particularităților farmacodinamice și farmacocinetice ale substanțelor neurotrope, precum și a tabloului clinic al maladiilor respective.

B. Scopul lucrării practice

Studierea etiopatogeniei, manifestărilor clinice și principiilor farmaco- și fitoterapiei afecțiunilor sistemului nervos central.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: noțiuni generale despre etiopatogenia, simptomele clinice, complicațiile și aspectele contemporane ale farmacoterapiei ictusului ischemic și hemoragic, migrenei și nevrozelor.

2. Studentul trebuie să poată:

- a. selecta grupele de preparate utilizate în tratamentul afecțiunilor neurologice;
- b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;
- c. informa pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată;
- d. prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice existente;
- e. enumera plantele medicinale neurotrope utilizate în tratamentul afecțiunilor neurologice;
- f. informa pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor medicinale;

g. înlocui o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Fiziologia. Fiziologia cerebelului, mezencefalului, diencefalului. Formațiunea reticulară și rolul ei. Structura și funcția sistemului nervos vegetativ. Particularitățile funcționale ale sistemului nervos vegetativ. Relațiile hipotalamo-hipofizare. Acțiunea adaptiv-trofică a sistemului nervos simpatic.

Fiziopatologie. Fiziopatologia centrilor subcorticali ai trunchiului cerebral. Particularitățile patologiei sistemului limbic.

Farmacologie. Preparatele psihotrope: caracterizarea lor generală, clasificarea, mecanismul de acțiune, formele farmaceutice și căile de administrare, indicațiile și contraindicațiile, reacțiile adverse.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor cu efect psihotrop.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Afecțiunile vasculare cerebrale: Definiție, factorii etiologici. Incidența.
2. Ictusul hemoragic: Incidența, etiologie, patogenie, tabloul clinic în concordanță cu regiunea afectată a creierului.
3. Direcțiile principale ale tratamentului medicamentos al ictusului hemoragic.
4. Ictusul ischemic: Etiologie, factorii de risc, patogenie, simptomatologie.
5. Farmacoterapia ictusului ischemic. Principiile tratamentului nemedicamentești și ale celui medicamentos.
6. Prezentare informativă despre preparatele medicamentoase cu acțiune asupra sistemului sanguin (anticoagulante, antiagregante, trombolitice și hemostatice).
7. Caracterizarea proprietăților farmacologice ale preparatelor ce influ-

ențează circulația cerebrală.

8. Migrena: Incidență, definiție, factorii de risc, patogenie. Clasificarea manifestărilor clinice.
9. Atacul migrenos și fazele lui.
10. Caracterizarea migrenei cu aură (clasică) și fără aură.
11. Tratamentul medicamentos specific și preventiv al migrenei. Fitoterapia migrenei.
12. Nevrozele: Definiție, etiologie, formele clinice principale ale nevrozelor, manifestări clinice.
13. Farmaco- și fitoterapia nevrozelor.
14. Caracterizarea fitoterapeutică a plantelor medicinale utilizate în tratamentul afecțiunilor neurologice.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să alcătuiască tabelul Caracterizarea plantelor medicinale utilizate în tratamentul maladiilor sistemului nervos central:**

Pe verticală: denumirea plantei. Ginseng (Panax ginseng), rodiolă (Rhodiola rosea), echinopanax (Elatus nacai), leuzea (Rhaponticum carthamoides), lămâi chinezesc (Schisandra chinensis), odolean (Valeriana officinalis), talpa gâștei (Leonurus cardiaca), bujor (Paeonia anomalia), sovârf (Origanum vulgare), hamei (Humulus lupulus), mac de grădină (Papaver somniferum), mac galben (Glancium flavum), obligeană (Acorus calamus).

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efectele farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. reacții adverse; 5. formele farmaceutice și modul de administrare.

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:**

Acid aminocaproic, **Alprazolam**, Alteplază, **Amitriptilină**, Cafeină, Cinnarizină, Clorpromazină, **Diazepam**, Dihidroergotoxină, **Etamzilat**, Ergotamină, Extract de odolean, „Fezam”, Fenazepam, Flumazenil, Fluoxetină, **Heparină**, Imipramină, Lizurid, Meprobamat, Nicergolină, **Streptokinază**, **Sumatriptan**, Pantocrin, **Pentoxifilină**, Piracetam, **Vinpocetină**, Xantinol nicotinat.

- **Să indice preparatele utilizate în:**

hemoragia capilară, prevenirea tromboemboliilor, profilaxia trombozelor arteriale, ictusul hemoragic, ictusul ischemic, insuficiența circulatorie cerebrală cronică, migrenă, nevroza astenică, nevroza isterică, starea obsesivă, stări depresive, surmenajul psihic, stări de anxietate, convulsiile, insomnie.

Referințe bibliografice:

1. Gherman D., Moldovanu I. Neurologie și neurochirurgie. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic „Medicina”, 2003, 526 p.
2. Gorgan M. Neurochirurgie./ Note de curs. București, Editura Universitară „Carol Davila”, 2003, 194 p.
3. Сидоров П. И., Парняков А. В. Клиническая психология. Москва, Гэотар-мед, 2002, 863 с.
4. Gonciar V., Groppa S., Scutari C. Farmaco- și fitoterapia în neurologie. Chișinău: CEP „Medicina”, 2007, 112 p., ISBN 978-9975-915-09-0.
5. Harrison T.R. Principiile medicinei interne. Copyright, 2001, vol. I, 1552 p.

FARMACO- ȘI FITOTERAPIA BOLILOR ALERGICE

A. Actualitatea

Prevalența afecțiunilor alergice la nivel mondial se estimează a fi între 30% și 40% – unul din trei oameni suferă de o alergie sau este sensibilizat la un anumit alergen. Incidența alergiilor a crescut în ultimii ani, aceste afecțiuni fiind mai frecvente în rândul copiilor decât în rândul adulților. Aceste lucruri transformă afecțiunile alergice într-o chestdiu de sănătate publică, prin impactul enorm pe care îl au asupra morbidității și calității vieții.

Alergiile și celelalte reacții de hipersensibilizare sunt răspunsuri imune improprii sau exagerate la antigeni străini organismului. Multiple cercetări epidemiologice și clinice au demonstrat că tendința de creștere a maladiilor alergice, în special în R. Moldova, are la origini accentuarea fundalului radioactiv prin radiații ionizante, poluarea masivă a mediului ambiant, îndeosebi a aerului, utilizarea fără control a diferitor remedii medicamentoase, folosirea pe scară largă a produselor modificate genetic, care în sumă contribuie la sensibilizarea organismului uman.

Practic fiecare medic, farmacist se întâlnește cu maladiile alergice, cu cauzurile de intoleranță a medicamentelor și produselor alimentare, cu reacții neobișnuite la substanțele chimice de uz casnic sau din anturajul profesional, inclusiv hainele din țesuturi sintetice, bijuteria, cosmetica și multe altele. În ultimul timp o atenție deosebită se acordă reacțiilor pseudoalergice, care clinici sunt asemănătoare cu cele alergice. Cunoașterea etiopatogeniei, manifestărilor clinice, precum și a farmacoterapiei și fitoterapiei afecțiunilor alergice are importanță majoră în activitatea practică a farmacistului.

B. Scopul lucrării practice

Studierea noțiunilor generale despre etiopatogenia, manifestările clinice și principiile farmaco- și fitoterapiei bolilor alergice.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: noțiuni generale despre etiopatogenia, simptomele clinice, complicațiile și aspectele contemporane ale farmacoterapiei șocului anafilactic, polinozelor, urticariei și edemului angioneurotic.

2. Studentul trebuie să poată:

- a. selecta grupele de preparate utilizate în tratamentul afecțiunilor alergice;
- b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;

- c. informa pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată;
- d. prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice existente;
- e. enumera plantele medicinale antialergice utilizate în tratamentul maladiilor alergice;
- f. informa pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor medicinale;
- g. înlocui o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Fiziologia. Imunitatea. Alergia. Rolul limfocitelor, imunoglobulinelor.

Fiziopatologia. Noțiuni de alergie. Exoalergia. Sensibilizarea, hiposensibilizarea. Reacții alergice de tip imediat. Mecanismele dezvoltării lor. Faza imunologică. Mediatorii reacțiilor alergice. Anafilaxia. Reacții alergice de tip întârziat. Autoalergia. Fiziopatologia reacțiilor imunopatologice. Tipurile de reacții hiperergice.

Farmacologia. Preparatele antialergice: caracterizarea lor generală, clasificarea, mecanismul de acțiune, formele farmaceutice și căile de administrare, indicațiile și contraindicațiile, reacțiile adverse.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor antialergice utilizate în fitoterapia maladiilor alergice.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Răspândirea maladiilor alergice. Noțiuni de alergie, antigeni, alergeni, anticorpi, maladii alergice și pseudoalergice.

2. Factorii etiologici ai bolilor alergice.
3. Stările de hipersensibilizare. Tipurile reacțiilor de hipersensibilizare și mecanismele lor. Combaterea stărilor de alergie.
4. řocul anafilactic. Definiție, etiologie, patogenie. Alergenii cei mai importanți care provoacă ţocul anafilactic.
5. Tabloul clinic al ţocului anafilactic. Manifestările clinice în funcție de gravitatea bolii.
6. Principiile farmacoterapiei ţocului anafilactic.
7. Măsurile terapeutice urgente ale anafilaxiei. Profilaxia ţocului anafilactic.
8. Prezentare informativă despre grupele de preparate utilizate în farmacoterapia ţocului anafilactic.
9. Rinita alergică. Definiție. Incidența. Clasificarea.
10. Polinozele. Definiție. Etiologie. Patogenie.
11. Tabloul clinic al polinozelor. Cele mai frecvente manifestări clinice.
12. Farmacoterapia polinozelor. Caracterizarea grupelor de medicamente antialergice utilizate în polinoze.
13. Urticaria. Definiție. Incidența. Clasificarea. Etiologie, patogenie, simptomatologie.
14. Formele clinice ale urticariei.
15. Principiile tratamentului medicamentos al urticariei.
16. Edemul angioneurotic (Quincke). Definiție. Clasificarea. Etiologie, manifestări clinice. Principiile farmacoterapiei.
17. Fitoterapia afecțiunilor alergice. Caracterizarea succintă a plantelor medicinale folosite în tratamentul maladiilor alergice.
18. Prezentare informativă despre preratele antialergice. Particularitățile farmacodinamice ale glucocorticoizilor, antihistaminicelor, β-adrenomimeticelor, xantinelor, inhibitoarelor degranulației mastocitelor.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să alcătuiască tabelul *Caracterizarea plantelor medicinale utilizate în maladiile alergice*:**

Pe verticală: denumirea plantei. Brebenoc (*Vinca minor*), imortelă (*Helichrysum arenarium*), troscot (*Polygonum aviculare*), zârnă (*Solanum*), scorș (*Sorbus aucuparia*), cicoare (*Cichorium intybus*), afin (*Vaccinium myrtillus*).

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efectele farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. reacții adverse; 5. formele farmaceutice și modul de administrare.

- Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:

Astemizol, Clemastină, Dexametazonă, Difenhidramină, Epinefrină, Fencarol, Prednisolon, Cloropiramină, Quifenadină, Cromoglicat disodic, Ketotifen, Terfenadină, Cetirizină, Mebhidrolină, Hidrocortizon, Loratadină, Desloratadină, Levocetirizină.

- Să indice preparatele utilizate în:

stările de hipersensibilitate, şocul anafilactic de gravitate uşoară, şocul anafilactic de gravitate medie, şocul anafilactic de gravitate severă, rinita alergică, polinoze, urticarie, edemul angioneurotic.

Referințe bibliografice:

1. Alergologie. Sub red. L.Gr.Popescu. Bucureşti, Editura B.I.C.ALL, 1998, 693 p.
2. Filip Valentin. Îndreptar de alergologie Bucureşti, Editura Medicală, 1988, 341 p.
3. Onu V. Imunitatea și alergia. Chișinău CEP,,Medicina”, 2007, 447 p.
4. Harrison T.R. Prinzipiile medicinei interne. Copyright, 2001, vol.

754426

Universitatea de Stat de
Medicină și Farmacie
„Nicolae Testemițanu”

Biblioteca Clinică „Medi”

FARMACO- ȘI FITOTERAPIA AFECȚIUNILOR REUMATISMALE

A. Actualitatea

Afecțiunile reumatismale reprezintă cele mai frecvente cauze de boală la populația adultă. Conform datelor furnizate de Organizația Mondială a Sănătății, circa 150 de milioane de persoane din Europa suferă de o afecțiune reumatică acută sau cronică în cursul vieții. Deși prevalența afecțiunilor reumatice crește odată cu vîrstă, acestea afectează starea de sănătate a unui număr important de adulți, tineri și copii, motiv pentru care bolile reumatismale prezintă un impact socio-economic major, costul total al acestor patologii situându-se pe primul loc. Denumirea generică de boli reumatice include peste 100 de afecțiuni diverse, care determină durere, inflamație și limitarea mobilității.

Este de remarcat faptul că vîrstă de debut se situează în perioada de maximă activitate profesională a pacienților. Ca urmare a acestei boli, peste jumătate dintre pacienți își încetează activitatea profesională în primii cinci ani de boală, iar la fiecare al 10-lea pacient poliartrita reumatoïdă apare ca o invaliditate gravă în primii doi ani de evoluție. De asemenea, complicațiile bolii determină o scurtare a duratei medii de viață cu cinci până la zece ani.

Tratamentul afecțiunii este dificil și adesea deceptiōnător, în ciuda numărului mare de medicamente disponibile, toate metodele de terapie demonstrând doar o eficiență relativă, de multe ori incompletă, mai ales în cazurile severe. Un lucru important ar fi depistarea precoce a bolii și aplicarea unei scheme de tratament eficiente care să prevină invaliditatea și consecințele nefaste.

B. Scopul lucrării practice

Studierea noțiunilor generale despre etiopatogenia, manifestările clinice și principiile farmaco- și fitoterapiei bolilor reumatismale.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: noțiuni generale despre etiopatogenia, simptomele clinice, complicațiile și aspectele contemporane ale farmacoterapiei febrei reumatismale acute, artritei reumatoide, osteoartrozei deformante și gutei.
2. Studentul trebuie să poată:
 - a. selecta grupele de preparate utilizate în tratamentul afecțiunilor reumatismale;
 - b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;
 - c. informa pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeu-

- tice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată;
- d. prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice existente;
 - e. enumera plantele medicinale cu efect antiinflamator utilizate în tratamentul bolilor reumatismale;
 - f. informă pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor medicinale;
 - g. înlocui o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Fiziopatologia. Inflamația: definiție, etiologie. Alterația. Tulburări metabolice, patochimice și fizico-chimice în focarul inflamației. Mediotorii inflamației. Particularitățile microcirculației în focarul inflamației. Tulburări ale permeabilității capilare. Exsudația leucocitelor, mecanismul ei. Fagocitoza în focarul inflamației. Proliferația. Consecințele inflamației.

Farmacologia. Preparatele antiinflamatoare și imunodepresive: caracterizarea lor generală, clasificarea, mecanismul de acțiune, formele farmaceutice și căile de administrare, indicațiile și contraindicațiile, reacțiile adverse.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor cu efect antiinflamator utilizate în fitoterapia maladiilor reumatismale.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Febra reumatismală acută. Definiție. Incidență. Etiologie, patogenie. Prințipii de clasificare.
2. Tabloul clinic al febrei reumatismale. Manifestările clinice ale reumocarditei, modificările patologice în articulații, manifestările neurologi-

ce, afectarea tegumentelor.

3. Direcțiile principale ale farmacoterapiei febrei reumatismale acute.
4. Caracterizarea farmacodinamică a grupelor de preparate utilizate în tratamentul etiotrop, patogenetic și simptomatic al febrei reumatismale acute.
5. Profilaxia primară și secundară a febrei reumatismale acute. Fitoterapia.
6. Artrita reumatoidă. Definiție. Incidența. Factorii etiologici principali. Patogenie. Clasificare.
7. Tabloul clinic al artritei reumatoide. Manifestările clinice articulare și extraarticulare.
8. Obiectivele farmacoterapiei artritei reumatoide. Principiile tratamentului medicamentos.
9. Prezentare informativă despre grupele de preparate utilizate în farmacoterapia artritei reumatoide: antiinflamatoare nesteroidiene, glucocorticoizi, medicamente antireumatice, imunodepresive.
10. Osteoartroza deformantă. Definiție. Clasificare.
11. Factorii declanșatori și de risc ai osteoartrozei. Patogenia.
12. Tabloul clinic al osteoartrozei deformante. Cele mai frecvente manifestări clinice.
13. Formele clinice principale ale osteoartrozei.
14. Farmacoterapia osteoartrozei deformante. Caracterizarea medicamentelor simptomatice cu acțiune rapidă și lentă.
15. Guta. Definiție. Incidența. Etiologia: cauzele dezvoltării hiperuricemiei; cauzele formării excesive a uraților; cauzele reducerii excreției renale a uraților. Factorii de risc. Patogenie.
16. Manifestările clinice principale ale gutei. Caracterizarea stadiilor evolutive ale gutei.
17. Principiile tratamentului medicamentos al gutei.
18. Caracterizarea farmacodinamică a grupelor de preparate utilizate în artrita gutoasă acută.
19. Caracterizarea farmacodinamică a grupelor de preparate utilizate în artrita gutoasă cronică.
20. Fitoterapia gutei. Principiile fitoterapiei bolilor reumatismale.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să alcătuiască tabelul *Caracterizarea plantelor medicinale utilizate în maladiile reumatismale*:**

Pe verticală: denumirea plantei. Mesteacăn plângător (Betula pendula),

păducel (Crataegus sanguinea), castan (Aesculus hippocastanum), izmă bună (Mentha piperita), cicoare (Cichorium intybus), fragi (Fragaria vesca), obligeană (Acorus calamus), arnică (arnica montana), merișor (Vaccinium vitis-idaea), urzică (Urtica).

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efectele farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. reacții adverse; 5. formele farmaceutice și modul de administrare.

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:**

Acid acetilsalicilic, Betametazonă, **Diclofenac**, Indometacină, **Ibuprofen**, Naproxen, Nimesulid, **Lornoxicam**, **Piroxicam**, **Prednisolon**, Hidrocortizon, Dexametazonă, Triamcinolon, **Clorochină**, Hidroxiclorochină, Azatoprină, **Metotrexat**, Ciclosporină, **Allopurinol**, Probenecid, Benzilpenicilină, **Benzatinbenzilpenicilină**, Oxacilină, Ampicilină, **Sulfasalazină**, **Rituximab**, **Colchicină**.

- **Să indice preparatele utilizate în:**

febra reumatismală acută, reumocardită, profilaxia primară a febrei reumatische acute, profilaxia secundară a febrei reumatische acute, artrita reumatoïdă, osteoartroza deformantă, gută, artrita gutoasă acută, artrita gutoasă cronică.

Referințe bibliografice:

1. Gonciar V., Scutari C. Farmaco- și fitoterapia în cardiologie: Curs de prelegeri. Chișinău: CEP „Medicina”, 2005, 156 p. ISBN 9975-918-48-4.
2. Compendiu de reumatologie. Sub redacția Liliana Groppa. Chișinău, Tipografia „Sirius” SRL, 2009, 152 p., ISBN 978-9975-9941-1-8.
3. Ruxandra Ionescu. Esențialul în reumatologie. Ediția a 2-a revăzută, București, Editura Medicală „Amaltea”, 2009, 684 p., ISBN 978-9737-78-080-5
4. Iagără N. Reumatologie pediatrică. București, Editura Medicală „Amaltea”, 2004, 315 p.
5. Popescu E.D., Ionescu R. Compendiu de reumatologie. București, Editura Tehnică, 2002, 394 p.
6. Рациональная ФКТ ревматических заболеваний./под ред. Насоновой В.А. Москва, Издательство «Литтерра», 2003, 529 с.

GENERALIZARE LA TEMA:
FCT și FT afecțiunilor SNC, bolilor alergice și afecțiunilor reumatismale

A. Scopul lecției practice constă în consolidarea cunoștințelor studenților referitor la etiopatogenia, simptomatologia și principiile farmaco- și fitoterapeutice ale ictusului ischemic, ictusului hemoragic, migrenei, nevrozelor, șocului anafilactic, polinozelor, urticariei, edemului angioneurotic, febrei reumatismale acute, artritei reumatoide, osteoartrozei și gutei.

B. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic:

1. Ictusul hemoragic. Etiologie, patogenie, tabloul clinic în concordanță cu regiunea afectată a creierului.
2. Direcțiile principale ale tratamentului medicamentos al ictusului hemoragic.
3. Ictusul ischemic. Etiologie, patogenie, simptomatologie. Farmacoterapia ictusului ischemic.
4. Migrena. Definiție, factorii de risc, patogenie și simptomatologie.
5. Grupele principale de preparate utilizate în tratamentul migrenei. Fitoterapia migrenei.
6. Nevrozele. Definiție, etiologie, formele clinice principale ale neurozelor, manifestările clinice. Farmaco- și fitoterapia nevrozelor.
7. Stările de hipersensibilitate. Tipurile reacțiilor de hipersensibilitate și mecanismele lor. Combaterea stărilor de alergie.
8. Șocul anafilactic. Definiție, etiologie. Alergenii cei mai importanți care provoacă anafilaxia. Patogenie.
9. Tabloul clinic al șocului anafilactic. Manifestările clinice în funcție de gravitatea bolii. Complicațiile.
10. Principiile farmacoterapiei șocului anafilactic. Măsurile terapeutice urgente ale anafilaxiei.
11. Polinozele. Definiție, etiologie, patogenie. Tabloul clinic al polinozelor. Cele mai frecvente manifestări clinice.
12. Farmacoterapia polinozei. Caracterizarea grupelor de medicamente antialergice utilizate în polinoze.
13. Urticaria. Etiologia, patogenie, simptomatologie. Formele clinice ale urticariei.
14. Principiile tratamentului medicamentos al urticariei.
15. Edemul angioneurotic (Quincke). Etiologie, manifestări clinice. Principii farmacoterapeutice.
16. Fitoterapia afecțiunilor alergice. Caracterizarea succintă a plantelor medicinale folosite în tratamentul maladiilor alergice.

17. Prezentare informativă despre preparatele antialergice. Particularitățile farmacodinamice ale glucocorticoizilor, antihistaminicelor, β -adrenomimeticelor, xantinelor, inhibitoarelor degranulării mastocitelor.
18. Febra reumatismală acută. Definiție, etiologie, patogenie. Tabloul clinic al febrei reumatismale acute. Manifestările clinice ale reumocarditei, modificările patologice în articulații, manifestările neurologice, afectarea tegumentelor.
19. Direcțiile principale ale farmacoterapiei febrei reumatismale acute. Caracterizarea farmacodinamică a grupelor de preparate utilizate în tratamentul etiotrop, patogenetic și simptomatic al febrei reumatismale acute.
20. Profilaxia primară și secundară a febrei reumatismale acute. Fitoterapia.
21. Artrita reumatoidă. Definiție, factorii etiologici principali, patogenie. Tabloul clinic al artritei reumatoide. Manifestările clinice articulare și extraarticulare.
22. Obiectivele farmacoterapiei artritei reumatoide. Principiile tratamentului medicamentos.
23. Osteoartroza deformantă. Definiție, clasificare. Factorii declanșatori ai osteoartrozei. Patogenie. Tabloul clinic. Cele mai frecvente manifestări clinice. Formele clinice principale ale osteoartrozei.
24. Farmacoterapia osteoartrozei deformante. Caracterizarea medicamentelor simptomatice cu acțiune rapidă și lentă.
25. Guta. Definiție, etiologie, patogenie. Manifestările clinice principale ale gutei. Caracterizarea stadiilor evolutive ale gutei.
26. Farmaco- și fitoterapia gutei.
27. Principiile fitoterapiei bolilor reumatismale.

C. Indicați prepartatele utilizate în: hemoragia capilară, prevenirea tromboemboliilor, profilaxia trombozelor arteriale, ictusul hemoragic, ictusul ischemic, insuficiența circulatorie cerebrală cronică, migrenă, nevroza astenică, nevroza isterică, starea obsesivă, stările depresive, surmenajul psihic, stările de anxietate, convulsii, insomnie, stările de hipersensibilitate, şocul anafilactic de gravitate ușoară, şocul anafilactic de gravitate medie, şocul anafilactic de gravitate severă, rinita alergică, polinoze, urticarie, edemul angio-neurotic, febra reumatismală acută, reumocardită, profilaxia primară a febrei reumatismale acute, profilaxia secundară a febrei reumatismale acute, artrita reumatoidă, osteoartroza deformantă, gută, artrita gutoasă acută, artrita gutoasă cronică.

FARMACO- ȘI FITOTERAPIA DIABETULUI ZAHARAT

A. Actualitatea

În Republica Moldova, circa 84 de mii de persoane suferă de diabet zaharat. În municipiul Chișinău sunt înregistrate 23401 cazuri, printre cei afectați fiind și copii. La nivel mondial, 371 de milioane de oameni suferă de diabet zaharat, iar alte 280 de milioane de oameni au un risc eminent de îmbolnăvire. Către anul 2030, numărul persoanelor cu diabet zaharat va constitui jumătate de miliard.

În țara noastră, principalii factori de risc pentru diabetul zaharat, care înregistrează o incidentă sporită în rândul populației, sunt stările de diabet „potențial”, adică persoanele cu risc de a face diabet, ereditatea, obezitatea, dislipidemii (modificarea valorilor colesterolului), hipertensiunea arterială, ateroscleroza (întărirea și îngustarea arterelor), bolile hepatice și alți factori infecțioși și chimici nocivi pentru pancreasul endocrin. Conform Programului Național și Programului Unic, medicii și farmaciștii sunt responsabili de realizarea măsurilor de prevenire și depistare precoce a diabetului zaharat.

Tratamentul diabetului zaharat joacă un rol important în activitatea medicului practician. În majoritatea cazurilor, tratamentul este îndelungat și, de regulă, concomitent se utilizează preparate din diverse grupe farmacologice, întrucât maladiile de bază deseori decurg în asociere cu alte afecțiuni somatiche. Cunoașterea particularităților clinice și a farmacoterapiei diabetului zaharat de tip I și II, precum și a complicațiilor acestei patologii are o importanță majoră în activitatea medicului și farmacistului.

B. Scopul lucrării practice

Studierea noțiunilor generale despre etiologia, simptomatologia, complicațiile posibile și a principiilor de bază ale farmaco- și fitoterapiei diabetului zaharat.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: etiologia, patogenia, simptomele principale, complicațiile posibile și principiile farmacoterapiei diabetului zaharat.
2. Studentul trebuie să poată:
 - a. selecta grupele de preparate utilizate în tratamentul diabetului zaharat;
 - b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;

- c. informa pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată;
- d. prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice existente;
- e. enumera plantele medicinale eficiente în tratamentul diabetului zaharat;
- f. informa pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor medicinale;
- g. înlocui o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Fiziologia. Structura și funcțiile glandelor endocrine. Mecanismul de acțiune a hormonilor. Reglarea umorală și hormonală a funcțiilor organismului. Pancreasul. Hormonii pancreasului.

Fiziopatologia. Patologia sistemului endocrin. Patologia pancreasului. Tulburările metabolismului glucidic. Terapia patogenetică a diabetului zaharat.

Farmacologia. Preparatele hormonale și alte preparate utilizate în tratamentul diabetului zaharat: caracterizarea lor generală, clasificarea, mecanismul de acțiune, formele farmaceutice și căile de administrare, indicațiile și contraindicațiile, reacțiile adverse.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor utilizate în fitoterapia diabetului zaharat.

E. Întrebări pentru autoinstruire

1. Diabetul zaharat. Definiție. Incidență. Etiologie, patogenie.
2. Clasificarea diabetului zaharat.
3. Tabloul clinic al diabetului zaharat. Particularitățile clinice ale

- diabetului zaharat de tip I și II. Complicațiile diabetului zaharat.
4. Coma hiper- și hipoglicemică. Definiție. Etiologie, tabloul clinic.
 5. Principiile tratamentului diabetului zaharat.
 6. Farmacoterapia diabetului zaharat insulinodependent (de tip I).
 7. Terapia diabetului zaharat insulino-independent (de tip II).
 8. Tratamentul și profilaxia complicațiilor diabetului zaharat.
 9. Farmacoterapia comei hiper- și hipoglicemice.
 10. Caracterizarea farmacodinamică a preparatelor insulinei și antidiabeticelor orale.
 11. Direcțiile principale ale fitoterapiei diabetului zaharat. Caracterizarea plantelor medicinale folosite în tratamentul acestei maladii.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să alcătuiască tabelul *Caracterizarea plantelor medicinale utilizate în maladiile endocrine și metabolice*:**

Pe verticală: denumirea plantei. Mazăre (*Pisum sativum*), fasole (*Phaseolus vulgaris*), afin (*Vaccinium myrtillus*), salvie (*Salvia*), troscot (*Polygonum aviculare*), arnică (*Arnica montana*), ghimbir (*Zingiber officinalis*), dafin (*Laurus*), păpădie (*Taraxacum officinale*), cicoare (*Cichorium*).

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efectele farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. reacții adverse; 5. formele farmaceutice și modul de administrare.

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:**

Insulină, Glucoză, Glucagon, Epinefrină, Clorpropamid, Glibenclamidă, Glipizid, Gliclazid, Glimepirid, Metformină, Repaglinidă, Acarboză, Rosiglitazonă, Etamzilat, Dipiridamol, Pentoxifilină.

- **Să indice preparatele utilizate în:**

diabetul zaharat insulinodependent, diabetul zaharat insulino-independent, coma hiperglicemică, coma hipoglicemică.

Referințe bibliografice:

1. Anestiadi Z., Anestiadi V. Endocrinology (Courses of lectures). Centrul Editorial-Poligrafic „Medicina” al USMF, 2003, 338 p.
2. Balabolkin M.M. Endocrinologie. Chișinău, „Universitas”, 1992, 395 p.
3. Dumitache C., Ionescu B., Ranetti A. Endocrinologie. Elemente de diagnostic și tratament. București, „Editura Națională”, 1998, 796 p.
4. Endocrinologie: Man./Traducere de Z. Anestiadi și al. Ch., Universitas, 1992, 396 p.
5. Zbranca E., Mogoș V., Găleșanu C. Endocrinologie clinică. Vaslui, „Cutia Pandorei”, 1997, 231 p.

FARMACO- ȘI FITOTERAPIA AFECȚIUNILOR GLANDEI TIROIDE ȘI A OBEZITĂȚII

A. Actualitatea

În Republica Moldova, numărul persoanelor care suferă de afecțiuni ale glandei tiroide, tulburări de nutriție sau afecțiuni metabolice este în creștere continuă. Statisticile arată că în fiecare an numărul bolnavilor crește cu 50 de persoane la 10 mii de locuitori. Astfel, în 2015, la 10 mii de persoane reveneau 350 de bolnavi cu diverse maladii ale sistemului endocrin, boli de nutriție și de metabolism. În 2016 numărul persoanelor afectate a ajuns la 400, iar în 2017 – la 454 la 10 mii de locuitori.

Cea mai frecventă afecțiune a glandei tiroide în rândul copiilor din R. Moldova este gușa endemică, care reprezintă creșterea în volum a tiroidei, cu sau fără prezența nodulilor tiroidieni, iar în rândul adulților – tiroidita autoimună. În timp ce afecțiunile sistemului endocrin sunt cauzate în mare parte de insuficiența de iod, de problemele metabolice se face vinovat în primul rând regimul alimentar dezechilibrat și sedentarismul. Cea mai frecventă boală metabolică cauzată de sedentarism și de alimentația neechilibrată este obezitatea. La rândul său, obezitatea, dacă nu este tratată la timp, poate provoca maladii mult mai complicate, cum ar fi bolile cardiovasculare, care sunt principala cauză de deces în Republica Moldova.

Studiul etiopatogeniei, evoluției clinice precum și a farmaco- și fitoterapiei bolilor endocrine și metabolice contribuie la reducerea ratei morbidității acestor patologii.

B. Scopul lucrării practice

Studierea noțiunilor generale despre etiologia, simptomatologia, complicațiile posibile și principiile de bază ale farmaco- și fitoterapiei afecțiunilor glandei tiroide și a obezității.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: etiologia, patogenia, simptomele principale, complicațiile posibile și principiile farmacoterapiei hipertiroidismului, hipotiroidismului și obezității.

2. Studentul trebuie să poată:

- a. selecta grupele de preparate utilizate în tratamentul afecțiunilor glandei tiroide și a obezității;
- b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;
- c. informa pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea lor.

- ilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată;
- d. prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice existente;
 - e. enumera plantele medicinale eficiente în tratamentul afecțiunilor glandei tiroide și al obezității;
 - f. informa pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor medicinale;
 - g. înlocui o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Fiziologia. Structura și funcțiile glandelor endocrine. Mecanismul de acțiune a hormonilor. Reglarea umorală și hormonală a funcțiilor organismului. Tiroïda. Hormonii glandei tiroide. Metabolismul. Determinarea metabolismului. Reglarea schimbului de substanțe.

Fiziopatologia. Patologia sistemului endocrin. Hipo- și hiperfuncția glandei tiroide. Principiile terapiei patogenetice a endocrinopatiilor. Patologia metabolismelor.

Farmacologia. Preparatele hormonale și alte preparate utilizate în tratamentul afecțiunilor glandei tiroide și a obezității: caracterizarea lor generală, clasificarea, mecanismul de acțiune, formele farmaceutice și căile de administrare, indicațiile și contraindicațiile, reacțiile adverse.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor utilizate în fitoterapia afecțiunilor glandei tiroide și a obezității.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Noțiuni generale despre gușă toxică difuză și hipertireoză. Incidență. Etiologie, patogenie. Clasificare.
2. Tabloul clinic al hipertireozei. Gradele de gravitate a tireotoxicozei. Particularitățile clinice ale crizei tirotoxice.

3. Principiile tratamentului tireotoxicozei. Grupele de preparate utilizate în tratamentul hipertireozei. Tratamentul crizei tirotoxice.
4. Prezentare informativă despre preparatele tirostatice.
5. Hipotiroidismul. Incidența. Etiopatogenie. Tipurile de hipotiroidism. Manifestări clinice.
6. Farmacoterapia hipotiroidismului și comei hipotiroidiene.
7. Caracterizarea preparatelor hormonilor tiroidieni. Fitoterapia hiper- și hipotiroidismului.
8. Obezitatea. Incidența. Etiologia, patogenie. Gradele obezității.
9. Formele clinice și complicațiile obezității.
10. Farmacoterapia obezității. Metodele tradiționale în tratamentul complex al obezității. Fitoterapia.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să alcătuiască tabelul *Caracterizarea plantelor medicinale utilizate în maladiile endocrine și metabolice*:**

Pe verticală: melisă (*Melissa officinalis*), odolean (*Valeriana officinalis*), păducel (*Crataegus sanguinea*), talpa gâștei (*Leonurus cardiaca*), iarba mare (*Inula helenium*), ienupăr (*Juniperus communis*), sunătoare (*Hypericum perforatum*), mușețel (*Matricaria recutita*), leuzea (*Leuzea carthamoides*), leuștean (*Levisticum officinale*), pătrunjel (*Petroselinum sativum*), crușin (*Rhamnus frangula*).

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efectele farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. reacții adverse; 5. formele farmaceutice și modul de administrare.

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:**

Tiamazol, Propiltiouracil, Iodură de potasiu, Kaliu perclorat, Lituu carbonat, Levotiroxină, Prednisolon, Hidrocortizon acetat, Orlistat.

- **Să indice preparatele utilizate în:**

hipertiroidism, criză tirotoxică, hipotiroidism, comă hipotiroidiană, obezitate.

Referințe bibliografice:

1. Anestiadi Z., Anestiadi V. Endocrinology (Courses of lectures). Centrul Editorial-Poligrafic „Medicina” al USMF, 2003, 338 p.
2. Balabolkin M.M. Endocrinologie. Chișinău, „Universitas”, 1992, 395 p.
3. Dumitrache C., Ionescu B., Ranetti A. Endocrinologie. Elemente de diagnostic și tratament. București, „Editura Națională”, 1998, 796 p.
4. Endocrinologie: Man./Traducere de Z. Anestiadi și alții. Ch., Universitas, 1992, 396 p.
5. Zbranca E., Mogoș V., Găleșanu C. Endocrinologie clinică. Vaslui, „Cutia Pandorei”, 1997, 231 p.

FARMACO- ȘI FITOTERAPIA AFECȚIUNILOR SANGVINE (PARTEA I)

A. Actualitatea

Anemiile și diatezele hemoragice ocupă un loc important în structura morbidității maladiilor sistemului hematopoietic.

Anemiile feriprive sunt unele dintre cele mai răspândite maladii pe globul pământesc. În Moldova se înregistrează deficit de fier la 30% dintre femei și la jumătate dintre copii. Tratamentul oportun și profilaxia insuficienței fierului prezintă o problemă stringentă a ocrotirii sănătății.

Pe locul secund după morbiditate se plasează anemiile hipoplastice, care ocupă 1/7 din toate anemiile. Varietatea și gravitatea manifestărilor clinice și eficiența minoră a tratamentului efectuat determină cercetarea și perfectarea metodelor noi, mai benefice pentru tratamentul acestei maladii grave.

Anemiile cauzate de curența vitaminei B₁₂ (cianocobalamina) și acidului folic se plasează după anemiile hipoplastice. Maladia în cauză se caracterizează prin apariția megaloblaștilor în măduva osoasă și alterarea eritrocariocitelor. Cunoașterea farmacoterapiei raționale și eficiente a afecțiunilor sistemului sanguin va contribui la evitarea repercusiunilor nefaste.

B. Scopul lucrării practice

Studierea noțiunilor generale despre etiopatogenia, manifestările clinice și principiile farmaco- și fitoterapiei anemiilor.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: etiologia, patogenia, simptomele principale, complicațiile posibile și principiile farmacoterapiei anemiilor posthemoragice, feriprive, megaloblastice, prin deficit de acid folic, hipo- și aplastice.
2. Studentul trebuie să poată argumenta selectarea grupelor de preparate și de plante medicinale utilizate în tratamentul anemiilor:
 - a. să selecteze grupele de preparate utilizate în tratamentul afecțiunilor sanguvine;
 - b. să aprecieze apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;
 - c. să informeze pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată;
 - d. să prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farma-

- ceutice existente;
- e. să enumere plantele medicinale eficiente în tratamentul bolilor sistemului sanguin;
- f. să informeze pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, despre indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor medicinale;
- g. să înlocuiască o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Fiziologia. Sângele. Homeostaza. Constantele de bază ale săngelui și funcția lor. Componența și importanța elementelor figurate ale săngelui. Noțiune de hemotransfuzie.

Fiziopatologia. Patologia săngelui roșu. Anemiile. Principiile farmacocorecției. Rolul factorilor medicamentoși în producerea anemiilor. Bazele teoretice în tratamentul patogenetic al anemiilor.

Farmacologia. Preparatele antianemice: caracterizarea lor generală, clasificarea, mecanismul de acțiune, formele farmaceutice și căile de administrare, indicațiile și contraindicațiile, reacțiile adverse.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor utilizate în fitoterapia anemiilor.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Definiția anemiilor. Incidenta. Clasificarea anemiilor. Cauzele și manifestările clinice principale ale anemiilor. Principiile tratamentului.
2. Anemia posthemoragică acută. Etiologie, tabloul clinic. Gradele severității anemiei. Prognostic, tratament.
3. Anemia posthemoragică cronică. Etiologie, tabloul clinic, prognostic. Tratament.

4. Anemia feriprivă. Etiologie, patogenie. Simptomatologie (caracterizarea sindromului sideropenic și anemic).
5. Principiile tratamentului anemiei feriprive. Caracterizarea farmacodinamică a preparatelor de fier.
6. Anemia pernicioasă (B_{12} -deficitară). Etiologie, patogenie. Manifestări clinice.
7. Farmacoterapia anemiei pernicioase.
8. Anemia prin deficit de acid folic. Etiologie, patogenie, tabloul clinic, tratament.
9. Anemia aplastică. Etiologie, patogenie, tabloul clinic, tratament.
10. Caracterizarea succintă a preparatelor medicamentoase utilizate în tratamentul anemiei aplastice.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să alcătuiască tabelul Caracterizarea plantelor medicinale utilizate în afecțiunile sanguine:**

Pe verticală: denumirea plantei. Cais (Armeniaca vulgaris), fragi (Fragaria vesca), varză (Brassica), cătină albă (Hippophae rhamnoides), mur negru (Rubus fruticosus), traista ciobanului (Capsella bursa pastoris), sorbestrea (Sagisorba officinalis), drăcilă (Berberis vulgaris), osul iepurelui (Ononis arvensis),

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efectele farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. reacții adverse; 5. formele farmaceutice și modul de administrare.

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:**

Ferocal, Tardiferon, Ferramid, Ferroplect, Ferroceron, Ferro-Folgamma, Conferon, Sorbifer, Sulfat fieros, Tothema, Fercoven, Ferimax, Ferbitol, Ectofer, Ferrum-Lek, Cianocobalamină, Acid folic, Ciclosporină.

- **Să indice preparatele utilizate în:**

anemia posthemoragică acută, anemia posthemoragică cronică, anemia feriprivă, anemia pernicioasă, anemia prin deficit de acid folic, anemia aplastică.

Referințe bibliografice:

1. Corcimaru I. Hematologie clinică. Chișinău, Centrul Editorial-Poligrafic „Medicina”, 2001, 299 p.
2. Popescu D. Hematologie clinică. / Note de curs. București, Editura Medicală, 2003, 337 p.
3. Лечение внутренних болезней. Справочник. //Под ред. Г. П. Матвеикова. Минск, «Беларусь», 1997, 717 с.

FARMACO- ȘI FITOTERAPIA AFECȚIUNILOR SANGVINE (PARTEA II)

A. Actualitatea

Diatezele hemoragice formează un grup de afecțiuni caracterizat din punct de vedere clinic prin sindrom purpuric determinat de anomalia morfologică sau funcțională constituțională sau dobândită a structurilor vasculare și a țesutului perivascular. Anemiile hemolitice și diatezele hemoragice pot fi secundare mecanismului fiziopatologic unei afecțiuni: cancer, hepatopatii, endocrinopatii, dar și primitive, unde fiziopatologia presupune tulburări ale eritropoiezei prin mecanisme multiple, însă frecvent se poate evidenția un mecanism predominant.

La adult incidența generală a diatezelor hemoragice este de 5,8-6,6 la 100.000 de locuitori pe an. Dintre toate cazurile de diateze hemoragice la adult, 72% sunt reprezentate de persoane de sex feminin în vîrstă de peste 10 ani, iar 70% dintre aceste paciente sunt sub 40 de ani. Raportul bărbați/femei este de 1/3. O problemă medico-socială prezintă tratamentul diatezelor hemoragice și anemiilor hemolitice. Farmaco- și fitoterapia pacienților cu anemii hemolitice și diateze hemoragice se efectuează de către medici hematologi cu consilierea farmaciștilor, scopul tratamentului fiind obținerea unei remisiuni complete continue.

B. Scopul lucrării practice

Studierea noțiunilor generale despre etiopatogenia, manifestările clinice și principiile farmaco- și fitoterapiei anemiilor hemolitice, hemofiliei și diatezelor hemoragice.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: etiologia, patogenia, simptomele principale, complicațiile posibile și principiile farmacoterapiei anemiilor hemolitice, hemofiliei și diatezelor hemoragice.

2. Studentul trebuie să poată argumenta selectarea grupelor de preparate și plante medicinale utilizate în tratamentul anemiei hemolitice, hemofiliei și diatezelor hemoragice:

- a. selectând grupele de preparate utilizate în tratamentul afecțiunilor sanguvine;
- b. apreciind apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;
- c. informând pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea

- medicamentelor la administrarea lor asociată;
- d. prescriind corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice existente;
- e. enumerând plantele medicinale eficiente în tratamentul bolilor sistemului sanguin;
- f. informând pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor medicinale;
- g. înlocuiind o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Fiziologia. Sângele. Homeostaza.

Fiziopatologia. Patologia coagulării sângele. Anemiile hemolitice. Principiile farmacocorecției dereglațiilor de coagulabilitate a sângele. Bazele teoretice în tratamentul patogenetic al anemior hemolitice, hemofiliei și diatezelor hemoragice.

Farmacologia. Preparatele trombolitice și hemostatice: caracterizarea lor generală, clasificarea, mecanismul de acțiune, formele farmaceutice și căile de administrare, indicațiile și contraindicațiile, reacțiile adverse.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor utilizate în fitoterapia anemior hemolitice, hemofiliei și diatezelor hemoragice.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Anemiile hemolitice. Clasificare. Anemia hemolitică ereditară microsferocitară. Etiologie, patogenie. Simptomele clinice principale. Farmacoterapie.
2. Anemia hemolitică autoimună. Etiopatogenie, tabloul clinic. Tratament.
3. Fitoterapia anemior.
4. Diatezele hemoragice. Incidența. Definiție, etiologie, patogenie, ma-

nifestări clinice.

5. Hemofilia. Definiție, etiologie, patogenie, manifestări clinice. Tratament.
6. Trombocitopenile. Etiopatogenie, simptomatologie, farmacoterapie.
7. Trombocitoza. Etiopatogenie, simptomatologie, farmacoterapie.
8. Trombocitopatiile. Etiopatogenie, simptomatologie, farmacoterapie.
9. Vasculita hemoragică. Definiție, etiologie, patogenie, manifestări clinice. Tratament.
10. Fitoterapia diatezelor hemoragice.
11. Prezentare informativă despre medicamentele utilizate în tratamentul diatezelor hemoragice.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să se alcătuiască tabelul *Caracterizarea plantelor medicinale utilizate în afecțiunile sanguine*:**

Pe verticală: afin (Vaccinium myrtillus), măceș (Rosa connamomea), coacăz negru (Ribes nigrum), scoruș (Sorbus aucuparia), urzică (Urtica dioica), dentiță (Bidens tripartita), rostopască (Chelidonium majus), drăcilă (Berberis vulgaris), cimbru de casă (Lagochilus inebrians), călin (Viburnum opulus), sorbestrea (Sanguisorba officinalis), traista ciobanului (Capsella bursa pastoris), arnică (Arnica montana), crețișor (Betonica officinalis).

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efectele farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. reacții adverse; 5. formele farmaceutice și modul de administrare.

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:**

Ciclosporină, Ciclofosfamidă, Azatioprină, Albumină, Gelatinol, **Dextran 40, Dextran 70, Fibrinogen, Fitomenadionă, Etamzilat, Tromboplastină, Trombină, Acid aminocaproic, Acid acetilsalicilic, Pentoxifilină.**

- **Să indice preparatele utilizate în:**

anemia hemolitică, diateze hemoragice, hemofilie, trombocitopenii, tromboцитoză, trombocitopatiile, supradozarea anticoagulantelor indirecte, supradozarea anticoagulantelor directe, vasculita hemoragică.

Referințe bibliografice:

1. Corcimaru I. Hematologie clinică. Chișinău, Centrul Editorial-Poligrafic „Medicina”, 2001, 299 p.
2. Popescu D. Hematologie clinică. / Note de curs. București, Editura Medicală, 2003, 337 p.
3. Лечение внутренних болезней. Справочник. //Под ред. Г.П.Матвейкова. Минск, «Беларусь», 1997, 717 с.

FARMACO- ȘI FITOTERAPIA INFECȚIILOR INTESTINALE

A. Actualitatea

Bolile infecțioase prezintă un domeniu supus, ca și restul specialităților medicale, unui proces intensiv de înnoire în toate componentele sale.

În ultimele decenii se înregistrează progrese uriașe în aspectul posibilităților de diagnosticare, de prevenție și de combatere a majorității bolilor infecțioase, fapt ce a alimentat un val de optimism pe plan mondial în întrevederea unui sfârșit relativ apropiat al acestei categorii de îmbolnăviri.

Totodată, starea epidemiologică în Republica Moldova, în ultimii ani, s-a înrăutățit. Informatizarea insuficientă și incorectă a populației despre profilaxia maladiilor infecțioase a contribuit la creșterea incidenței afecțiunilor nominalizate. Actualmente s-a agravat starea privind infecțiile intestinale acute. A crescut morbiditatea dizenteriei și salmonelozei, care decurg într-o formă mai gravă. Toate acestea justifică trezirea interesului pentru cunoașterea și posedarea farmaco- și fitoterapeutică eficientă a bolilor infecțioase de către farmacist.

B. Scopul lucrării practice

Studierea etiologiei, epidemiologiei, simptomatologiei și principiilor farmaco- și fitoterapiei infecțiilor intestinale.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: factorii etiologici, căile de transmitere, simptomele și direcțiile principale ale farmacoterapiei dizenteriei, salmonelozei și toxinfecțiilor alimentare.

2. Studentul trebuie să poată:

- a. selecta grupele de preparate utilizate în tratamentul bolilor infecțioase intestinale;
- b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;
- c. informa pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor; despre compatibilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată;
- d. prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice existente;
- e. enumera plantele medicinale eficiente în tratamentul infecțiilor intestinale;
- f. informa pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor me-

dicinale;

g. înlocui o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Microbiologia. Clasificarea microorganismelor. Răspândirea microorganismelor în natură. Noțiune despre infecție. Noțiuni despre chimioterapie. Concepțiile contemporane despre mecanismul de acțiune al preparatelor chimioterapice. Efectele bactericid și bacteriostatic. Metodele principale de determinare a sensibilității microbior la antibiotice.

Farmacologie. Preparatele antimicrobiene utilizate în tratamentul infecțiilor intestinale: caracterizarea lor generală, clasificarea, mecanismul de acțiune, formele farmaceutice și căile de administrare, indicațiile și contraindicațiile, reacțiile adverse.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor utilizate în fitoterapia infecțiilor intestinale.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Noțiuni generale de proces infecțios, boală infecțioasă și infecție. Formele evolutive. Perioadele procesului infecțios.
2. Dizenteria. Incidență. Definiție, etiologie, epidemiologie, patogenie.
3. Tabloul clinic: simptomele și semnele clinice ale dizenteriei.
4. Principiile tratamentului medicamentos al dizenteriei.
5. Caracterizarea farmacodinamică a medicamentelor utilizate în tratamentul etiotrop, patogenetic și simptomatic al dizenteriei. Profilaxie.
6. Salmoneloza. Incidență. Definiție, etiologie, epidemiologie, patogenie.
7. Tabloul clinic al salmonelozei. Caracterizarea tipurilor clinice ale salmonelozei.
8. Principiile tratamentului medicamentos al salmonelozei în funcție de severitatea bolii. Profilaxie.
9. Toxiinfecțiile alimentare. Incidență. Definiție, etiologie, epidemiologie.

ologie, patogenie.

10. Manifestările clinice ale toxifiinfeцийilor alimentare.
11. Farmacoterapia toxifiinfeцийilor alimentare. Profilaxie.
12. Prezentare informativă despre antimicrobiene, eubiotice și preparate detoxicante.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să alcătuiască tabelul *Caracterizarea plantelor medicinale utilizate în disbacterioză*:**

Pe verticală: denumirea plantei. Obligeană (*Acorus calamus*), anason (*Anisum anason*), merișor (*Vaccinium vitis-idaea*), mușețel (*Matricaria chamomilla*), sovârf (*Origanum vulgare*), salcie (*Salix alba*), gălbenea (*Calendula officinalis*), sclepîți (*Potentilla*), leurdă (*Allium ursinum*), sunătoare (*Hypericum perforatum*), cimbru (*Thymus vulgaris*), salvie (*Salvia*), eucalipt (*Eucalyptus*).

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efectele farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. reacții adverse; 5. formele farmaceutice și modul de administrare.

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:**

Furazolidon, Furadonină, **Cotrimoxazol**, Nitroxolină, Intetrix, Tetraciclină, **Cloramfenicol**, Ofloxacină, **Ciprofloxacină**, Cuartasodiu, Trisodiu, Lactasodiu, **Lactat de sodiu**, **Rehydrin**, **Cărbune activat**, **Pancreatină**, Festal, **Loperamid**, Carbosem, Clorură de sodiu.

- **Să indice preparatele utilizate în:**

dizenterie, salmoneloză, forma gastrointestinală a salmonelozei, forma generalizată a salmonelozei, toxifiinfeцийii alimentare, disbacterioză.

Referințe bibliografice:

1. Andriuță C., Pântea V. Materiale didactice în bolile infecțioase, tropicale și parazitare (Ghid practic pentru studenți și rezidenți). Chișinău, Centrul Editorial-Poligrafic „Medicina” al USMF, 2004, 182 p.
2. Chiotan M. Boli infecțioase (Colecția Medicul de familie). București, Editura Național, 2011, 731 p.
3. Dorobăț C., Luca C., Miftode E. Boli infecțioase. Iași, Editura „Gr. T. Popa”, 2012, 382 p. ISBN 978-606-544-111-8.
4. Boli infecțioase la copii./ Sub redacția G. Rusu. Chișinău, Î.S.F.E.-P. Tipografia Centrală, 2012, 290 p. ISBN 978-9975-53-066-8.
5. Luca V. Terapia intensivă în bolile infecțioase severe. Iași, Tehnopress, 2003, 310 p.
6. Voiculescu M.Gh. Boli infecțioase, București, Editura Medicală, 1990, vol. I și II, 1432p.

GENERALIZARE LA TEMA:
FCT și FT afecțiunilor endocrine și metabolice, sanguine și infecțiilor intestinale

A. Scopul lucrării practice constă în consolidarea cunoștințelor studenților referitor la etiopatogenia, simptomatologia și principiile farmaco- și fitoterapeutice ale diabetului zaharat, hipertiroidismului, hipotiroidismului, obezității, anemiilor posthemoragice, feriprive, megaloblastice, aplastice și hemolitice, diatezelor hemoragice, dizenteriei, salmonelozei, toxinfecțiilor intestinale.

B. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Diabetul zaharat. Definiție, etiologie, patogenie și fiziopatologie. Clasificarea diabetului zaharat.
2. Tabloul clinic al diabetului zaharat. Particularitățile clinice ale diabetului zaharat de tip I și II. Complicații.
3. Coma hiper- și hipoglicemică. Definiții, etiologie, tabloul clinic. Farmacoterapia comei hiper- și hipoglicemice.
4. Principiile tratamentului diabetului zaharat.
5. Farmacoterapia diabetului zaharat insulinodependent (de tip I) și insulinoîndependent (de tip II).
6. Tratamentul și profilaxia complicațiilor diabetului zaharat.
7. Caracterizarea farmacodinamică a preparatelor insulinei și antidiabeticelor orale.
8. Direcțiile principale ale fitoterapiei diabetului zaharat. Caracterizarea plantelor medicinale folosite în tratamentul diabetului zaharat.
9. Noțiuni generale despre gușă toxică difuză și hipertireoză. Etiologie, patogenie.
10. Tabloul clinic al hipertireozei. Particularitățile clinice ale puseului tirotoxic.
11. Principiile tratamentului hipertireozei. Grupele de preparate utilizate în tratamentul hipertireozei. Tratamentul puseului tirotoxic.
12. Hipotiroidismul. Etiopatogenie. Manifestări clinice. Farmacoterapia hipotiroidismului și comei hipotiroidiene.
13. Fitoterapia hiper- și hipotiroïdismului.
14. Obezitatea. Etiologie, patogenie. Gradele obezității. Formele clinice și complicațiile obezității. Farmacoterapie. Metodele tradiționale în

tratamentul complex al obezității. Fitoterapie.

15. Definiția anemiielor. Clasificarea anemiielor. Cauzele și manifestările clinice principale ale anemiielor. Principiile tratamentului.
16. Anemia posthemoragică acută și cronică. Etiologie, tabloul clinic. Gradele severității anemiei. Prognostic, tratament.
17. Anemia feriprivă. Etiologie, patogenie, simptomatologie (caracterizarea sindromului sideropenic și anemic).
18. Principiile tratamentului anemiei feriprive. Caracterizarea farmacodinamică a preparatelor de fier.
19. Anemia pernicioasă (B_{12} -deficitară). Etiologie, patogenie. Manifestări clinice. Farmacoterapia anemiei pernicioase.
20. Anemia prin deficit de acid folic. Etiologie, patogenie, tabloul clinic, tratament.
21. Anemia aplastică. Etiologie, patogenie, tabloul clinic. Grupele de preparate medicamentoase utilizate în tratamentul anemiei aplastice.
22. Anemiile hemolitice. Clasificare. Anemia hemolitică ereditară microsferocitară. Etiologie, patogenie. Simptome clinice principale. Farmacoterapie.
23. Anemia hemolitică autoimună. Etiopatogenie, tabloul clinic, tratament. Fitoterapia anemiielor.
24. Diatezele hemoragice. Definiție, etiologie. Patogenie. Manifestări clinice.
25. Hemofilie. Definiție, etiologie, patogenie, manifestări clinice, tratament.
26. Trombocitopeniile. Etiopatogenie, simptomatologie, farmacoterapie.
27. Trombocitoza. Etiopatogenie, simptomatologie, farmacoterapie.
28. Trombocitopatiile. Etiopatogenie. Simptomatologie, farmacoterapie.
29. Fitoterapia diatezelor hemoragice. Prezentare informativă despre medicamentele utilizate în tratamentul diatezelor hemoragice.
30. Noțiuni generale despre proces infecțios, boală infecțioasă și infecție. Formele evolutive. Perioadele procesului infecțios.
31. Dizenteria. Incidența. Definiție, etiologie, epidemiologie, patogenie, tabloul clinic. Principiile tratamentului medicamentos al dizenteriei, profilaxie.
32. Salmoneloza. Incidența, definiție, etiologie, epidemiologie, patogenie, tabloul clinic. Caracterizarea tipurilor clinice ale salmonelozei.
33. Principiile tratamentului medicamentos al salmonelozei în funcție de severitatea bolii. Profilaxie.
34. Toxiinfectiile alimentare. Incidența, definiție, etiologie, epidemiolo-

gie, patogenie, manifestări clinice. Farmacoterapia toxiiinfeçtilor alimentare. Profilaxie.

C. Indicați preparatele utilizate în:

diabetul zaharat insulinodependent, diabetul zaharat insulino-independent, coma hiperglicemică, coma hipoglicemică, hipertiroidism, criza tirotoxică, hipotiroidism, coma hipotiroidiană, obezitate, anemia posthemoragică acută, anemia posthemoragică cronică, anemia feriprivă, anemia pernicioasă, anemia prin deficit de acid folic, anemia aplastică, anemia hemolitică, diateze hemoragice, hemofilie, trombocitopenii, trombocitoză, trombocitopatii, supradozarea anticoagulantelor indirekte, supradozarea anticoagulantelor directe, vasculita hemoragică, dizenterie, salmoneloză, forma gastrointestinală a salmonelozei, forma generalizată a salmonelozei, toxiiinfeçtii alimentare, disbacterioză.

FARMACO- ȘI FITOTERAPIA AFECȚIUNILOR DERMATOLOGICE

A. Actualitatea

Afecțiunile dermatologice ocupă un loc important în cadrul tuturor stăriilor patologice ale organismului uman. Incidența bolilor de piele pe întregul glob pământesc constituie circa 10%. În lume bolile dermatologice cunosc astăzi o răspândire din ce în ce mai mare. Acest fapt este motivat de creșterea frecvenței călătoriilor, de virulența agenților patogeni, de scăderea imunității grupurilor populaționale cu risc, de lipsa igienei și educației sanitare. Marea suprafață a pielii, dar și caracteristica ei specială de organ, de legătură între organism și mediul înconjurător o fac vulnerabilă în fața factorilor de risc menționați. Pielea este astfel expusă unei duble posibile agresiuni patologice, atât din afară, cât și din interior. Tratamentul modern al acestor afecțiuni trebuie să fie bazat astăzi pe noile achiziții și cuceriri în domeniul științei medicale, totodată, trebuie să se țină cont de conceptele fundamentale ale fiziopatologiei. În cazul afecțiunilor cauzate de microbi și paraziți, un rol important în declanșarea lor îl are lipsa de igienă și de educație sanitară. Pe lângă piadermite, incidența scabiei se menține constantă în ultimii ani.

Stilul de viață al pacientului și alimentația sănătoasă sunt foarte importante în accelerarea procesului de vindecare în bolile dermatologice și în reducerea posibilelor recidive. Evitarea factorilor stresanți, ce pot declanșa anumite boli dermatologice, abandonarea consumului de alcool și a fumatului sunt absolut esențiale pacientului cu afecțiuni dermatologice, pentru că îi aduc o consolidare a stării generale de sănătate și creșterea imunității organismului.

Astfel, realizarea unei farmaco- și fitoterapii eficiente va reduce incidența maladiilor dermatologice.

B. Scopul lucrării practice

Studierea etiopatogeniei, manifestărilor clinice și principiilor farmaco- și fitoterapiei afecțiunilor dermatologice.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: factorii etiologici și patogenetici, simptomele principale și aspectele contemporane ale farmacoterapiei sistemice și topice ale piadermitelor, virozelor și micozelor cutanate, psoriazisului, scabiei și pediculozei; posibilitățile tratamentului fitoterapeutic în combinație cu substanțe medicamentoase sintetice.

2. Studentul trebuie să poată:

- a. selecta grupele de preparate utilizate în tratamentul afecțiunilor dermatologice;
- b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;
- c. informa pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată;
- d. prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice existente;
- e. enumera plantele medicinale eficiente în tratamentul bolilor de piele;
- f. informa pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor medicinale;
- g. înlocui o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Fiziologia. Funcția și structura pielii și fanerelor cutanate.

Microbiologia. Clasificarea microorganismelor. Răspândirea microorganismelor în natură. Bacteriile, virusurile, fungii patogeni, protozoarele și maladiile omului, provocate de ele.

Farmacologia. Preparatele utilizate în tratamentul afecțiunilor dermatologice: caracterizarea lor generală, clasificarea, mecanismul de acțiune, formele farmaceutice și căile de administrare, indicațiile și contraindicațiile, reacțiile adverse.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor utilizate în fitoterapia maladiilor dermatologice.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza ma-

terialului teoretic

1. Noțiune de dermatologie. Funcțiile și structura pielii.
2. Simptomatologia bolilor de piele. Caracterizarea leziunilor cutanate primare și secundare.
3. Maladiile bacteriene ale pielii (piodermitele). Incidență. Definiție, etiologie, patogenie, clasificare, manifestări clinice. Tratamentul local și general. Fitoterapie, profilaxie.
4. Virozele cutanate (herpes simplu, herpes Zoster). Definiție, etiologie, patogenie, simptomatologie. Farmaco- și fitoterapie.
5. Afecțiunile micotice ale pielii. Factorii etiologici, clasificarea, particularitățile clinice ale micozelor cutanate principale (dermatofie, keratomicoze, candidomicoze), tratamentul medicamentos și fitoterapeutic, profilaxie.
6. Psoriazisul. Definiție. Incidență, etiopatogenie, factorii de provocare și exacerbare.
7. Clasificarea psoriazisului. Tabloul clinic: leziunile cutanate caracteristice, complicațiile, principiile tratamentului medicamentos și fitoterapeutic.
8. Acneea vulgară. Incidență. Definiție, etiopatogenie, tabloul clinic. Farmaco- și fitoterapie.
9. Ectoparazitozele cutanate: pediculoza și scabia. Căile de contaminare, particularitățile clinice, tratamentul medicamentos și fitoterapeutic.
10. Prezentare informativă despre preparatele medicamentoase sistemic și topice utilizate în tratamentul afecțiunilor dermatologice.
11. Principiile fitoterapeutice ale afecțiunilor cutanate.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să alcătuiască tabelul *Caracterizarea plantelor medicinale utilizate în tratamentul maladiilor dermatologice*:**

Pe verticală: denumirea plantei. Pătlagină (Plantago), sulfina (Melilotus), ceapă (Allium cepa), gălbenele (Calendula), sunătoare (Hypericum perforatum), rostopască (Chelidonium), coada șoricelului (Achillea millefolium), mestecacă alb (Betula alba), păpădie (Taraxacum), leurdă (Allium ursinum), usturoi (Allium sativum), fenicul (Foeniculum vulgare).

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efectele farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. reacții adverse; 5. formele farmaceutice și modul de administrare.

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice**

existente:

Verde de briliant, Fucorcină, Albastru de metilen, **Permanganat de potasiu**, Peroxid de hidrogen, Lincomycină, Bacitracină, Mupirocină, Oxycort, Triamcinolon, **Betametasonă**, Fluocinolon, Oxolină, **Aciclovir**, Bonafton, Valciclovir, **Ganciclovir**, Famciclovir, Remantadină, **Ribavirină**, Grizeofulvină, Ketoconazol, **Itraconazol**, **Fluconazol**, **Terbinafină**, Natamicină, Ciclopiroxolamină, **Miconazol**, Amorolfină, Bifonazol, Naftifină, Fluticazon, Clobetazol, Acitretină, **Isotretinoină**, Tretinoină, **Permetrină**, Esdapeletrină, Crotamiton, **Clotrimazol**, Acid salicilic, **Benzoil peroxid**.

• **Să indice preparatele utilizate în:**

piodermite, viroze cutanate, micoze cutanate, psoriazis, scabie, pediculoză.

Referințe bibliografice:

1. Bețiu M., Gonciar V., Scutari C., Cazacu V. Farmaco- și fitoterapia în dermatovenerologie. Chișinău: S.n. 2017 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”), 192 p. ISBN 978-9975-53-900-5.
2. Colțoiu A.L. Tratat de dermatovenerologie. București, Editura Medicală, 1986, vol. I., partea I și II.
3. Diaconu Justin-Dumitru C. Tratat de terapeutică dermato-venerologică. București. „Viața Medicală Românească”, 2002, 855 p.
4. Dimitrescu AI. Dermatologie. București, Editura Medicală Națională, 2002, 263 p.
5. Skripkin I.C. Dermatologie și venerologie. Chișinău: *Medicina*. 1997, 450 p.

FARMACO- ȘI FITOTERAPIA INFECȚIILOR SEXUAL TRANSMISIBILE

A. Actualitatea

În multe țări, inclusiv în țara noastră, infecțiile cu transmitere sexuală au un spectru de morbiditate foarte înalt. Infecțiile cu Transmitere Sexuală (ITS) sunt o prioritate la nivelul OMS, deoarece există în continuare o incidență crescută la nivel mondial, unde se estimează că există 340 de milioane de cazuri noi de sifilis, gonoree, Chlamidia și Tricomonas la ambele sexe, la grupele de vîrstă 15-49 de ani, a declarat dr. Victor Olsavszky, reprezentant OMS pentru România.

Sifilisul a scăzut de la 12.000 de cazuri în 2002 la 2.209 în 2011, dar rămâne o preocupare și anume aceea că în continuare se înregistrează un număr important de cazuri la populația activă sexual. Numărul cel mai mare de cazuri se înregistrează la grupa de vîrstă 15-45 de ani, ajungând la un maxim de 30 de cazuri la 100 000 de locuitori la această grupă.

Printre cauzele și circumstanțele, ce determină răspândirea maladiilor venereice, un loc de frunte le revine raporturilor sexuale dezordonate, deseori induse de alcoolism și narcomanie. O importanță majoră în profilaxia maladiilor sexual-transmisibile are depistarea așa-numitelor grupe de risc (prostituate, narcomani, alcoolici, homosexuali). Reducerea morbidității poate fi realizată prin utilizarea mijloacelor farmacoterapeutice contemporane și profilaxia bolilor venereice.

B. Scopul lucrării practice

Studierea etiopatogeniei, simptomatologiei și principiilor farmacoterapiei infecțiilor cu transmitere sexuală.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: factorii etiologici, căile de transmitere, simptomele și direcțiile principale ale farmacoterapiei sifilisului și gonoreei.

2. Studentul trebuie să poată:

- a. selecta grupele de preparate utilizate în tratamentul bolilor transmise pe cale sexuală;
- b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;
- c. informa pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată;

- d. prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice existente.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Fiziologia. Dezvoltarea sexuală. Spermatogeneza. Funcțiile ovarelor. Noțiune despre contracepție.

Microbiologia. Treponema pallidum. Mecanismele de transmisie și manifestările clinice. Noțiuni despre chimioterapie. Rezistența microbilor la medicamente și mecanismul apariției. Problema depășirii rezistenței microorganismelor la antibiotice.

Farmacologia. Preparatele utilizate în tratamentul infecțiilor cu transmisie sexuală: caracterizarea lor generală, clasificarea, mecanismul de acțiune, formele farmaceutice și căile de administrare, indicațiile și contraindicațiile, reacțiile adverse.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Importanța medico-socială și cauzele apariției infecțiilor cu transmitere sexuală.
2. Sifilisul. Incidența. Definiție, etiologie, epidemiologie, patogenie, clasificarea.
3. Particularitățile clinice ale perioadelor primară și secundară ale sifilisului.
4. Manifestările clinice și complicațiile posibile ale perioadelor terțiară sau tardive ale sifilisului.
5. Principiile de tratament în funcție de fază evolutivă a sifilisului.
6. Caracterizarea farmacodinamică a preparatelor de elecție și alternative utilizate în tratamentul sifilisului.
7. Infecția gonococică. Definiție, epidemiologie, etiopatogenie.

Particularități clinice la bărbați și femei. Complicații.

8. Farmaco- și fitoterapia gonoreei.
9. Prezentare informativă despre preparatele antibacteriene utilizate în tratamentul gonoreei.
10. Profilaxia infecțiilor cu transmitere sexuală.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:**

Benzilpenicilină sodică, Procain benzilpenicilină, Benzatin benzilpenicilină, Ceftriaxon, Cefiximă, Cefotaximă, Eritromicină, Azitromicină, Tetraciclină, Doxiciclină, Claritromicină, Ofloxacină, Ciprofloxacină, Norfloxacină, Spectinomicină, Amoxicilină.

- **Să indice preparatele utilizate în:**

sifilisul precoce, sifilisul latent tardiv, neurosifilis, gonoreea acută, infecția gonococică diseminată, gonoreea aronică, co-infecția cu *Chlamidia trachomatis*, profilaxia sifilisului și gonoreei.

Referințe bibliografice:

1. Bețiu M., Gonciar V., Scutari C., Cazacu V. Farmaco- și fitoterapia în dermatovenerologie. Chișinău: S.n. 2017 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”), 192 p.
2. Bucur Gh. Boli transmise pe cale sexuală. București, Editura „Celsius”, 2000, 668 p.
3. Colțoiu A.L. Tratat de dermatovenerologie. București, Editura Medicală, 1986, vol. I, partea I și II.
4. Popescu G.V. Dermatovenerologie. Chișinău, Editura „Universitas”, 1992, 272 p.
5. Skripkin I.C. Dermatologie și venerologie. Chișinău: Medicina, 1997, 450 p.

FARMACO- ȘI FITOTERAPIA BOLILOR OFTALMOLOGICE

A. Actualitatea

Patologia oculară este o problemă importantă a sănătății publice, având o răspândire globală, care poate fi prevenită. Afecțiunile oftalmologice reprezintă o problemă medico-socială, deoarece constituie aproximativ 20% dintre toate patologiile oculare. Conform Registrului Mondial al Leziunilor Oculare, anual sunt înregistrate circa 2 milioane de leziuni oculare. Incidența leziunilor superficiale, din care fac parte corpii străini superficiali și abraziunile corneene, la nivel mondial constituie 1,57% pe an. O importantă particularitate a leziunilor superficiale oculare prin corpi străini este evidențiată de Biroul de Statistică a Muncii, potrivit căruia 70% dintre toate afecțiunile traumaticice sunt rezultatul căderii, zborului particulelor sau scânteilor, de acestea suferind în principal tinerii și adulții cu vîrstă mai mică de 30 de ani. Glaucomul descrie o serie de afecțiuni care sunt asociate cu deteriorarea nervului optic, aceasta fiind caracteristica lor principală comună ce conduce la pierderea progresivă și ireversibilă a vederii. Conform unui raport al OMS, 80 milioane de oameni suferă de glaucom, iar 4,5 milioane de persoane sunt orbi datorită glaucomului. Monitorizarea afecțiunilor oftalmologice de către farmacist permite urmărirea evoluției bolii și eficienței tratamentului.

B. Scopul lucrării practice

Studierea noțiunilor generale despre etiopatogenia, manifestările clinice și principiile farmaco- și fitoterapiei bolilor oftalmologice.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: etiologia, patogenia, simptomele clinice, complicațiile posibile și principiile farmacoterapiei afecțiunilor palpebrale, conjunctivitei și glaucomului.

2. Studentul trebuie să poată:

- a. selecta grupele de preparate utilizate în tratamentul afecțiunilor oftalmologice;
- b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;
- c. informa pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată;
- d. prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice existente;
- e. enumera plantele medicinale eficiente în tratamentul bolilor oftalmologice;

- f. informa pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor medicinale;
- g. înlocui o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Anatomia. Anatomia analizatorului vizual și inervația lui.

Fiziologia. Structura și funcțiile analizatorilor. Analizatorul vizual. Acuitatea vizuală.

Fiziopatologia. Tulburările funcției analizatorului vizual. Patologia orbitei. Patologia senzației cromatice.

Farmacologia. Preparatele utilizate în tratamentul afecțiunilor oftalmologice: caracterizarea lor generală, clasificarea, mecanismul de acțiune, formele farmaceutice și căile de administrare, indicațiile și contraindicațiile, reacțiile adverse.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor utilizate în fitoterapia afecțiunilor oftalmologice.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Afecțiunile inflamatorii ale pleoapelor. Etiologie. Manifestări clinice principale.
2. Tratamentul afecțiunilor inflamatorii ale pleoapelor.
3. Blefaritele. Etiologie. Caracterizarea formelor clinice.
4. Principiile tratamentului medicamentos general și local al blefaritelor.
5. Noțiuni generale și particularități clinice ale afecțiunilor glandelor ciliare (Ulciorul, Salazionul). Tratament.
6. Inflamațiile conjunctivei (conjunctivita). Etiologie, clasificare, tabloul clinic. Formele evolutive ale conjunctivitei.
7. Principiile generale de tratament ale conjunctivitei. Grupele de preparate utilizate în tratamentul local și sistemic.

8. Glaucomul. Incidența, etiopatogenie, clasificare, tabloul clinic.
9. Caracterizarea formelor evolutive ale glaucomului.
10. Direcțiile principale ale farmacoterapiei glaucomului. Caracterizarea grupelor de preparate utilizate în tratamentul glaucomului.
11. Prezentare informativă despre grupele de preparate folosite în tratamentul maladiilor oftalmologice.
12. Principiile fitoterapiei afecțiunilor oftalmologice. Caracterizarea plantelor medicinale folosite în tratamentul bolilor oftalmologice.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să alcătuiască tabelul *Caracterizarea plantelor medicinale utilizate în maladiile oftalmologice*:**

Pe verticală: denumirea plantei. Lămâie (*Citrus limon*), portocală (*Citrus sinensis*), obligeană (*Acorus calamus*), morcov (*Daucus carota*), lămâi chinezesc (*Schizandra chinensis*), mesteacăn (*Betula*), pătlagină (*Plantago*), gălbenele (*Calendula officinalis*), mușețel (*Matricaria recutita*), urzică (*Urtica dioica*), lăcrămioară (*Convallaria majalis*).

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efectele farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. reacții adverse; 5. formele farmaceutice și modul de administrare.

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:**

Cloramfenicol, Gentamicină, **Tobramicină**, Ofloxacină, Norfloxacină, Eritromicină, Sulfacetamidă, **Aciclovir**, Famciclovir, Sulfat de zinc, **Hidrocortizon**, Prednisolon, Indometacină, **Epinefrină**, Dipivefrină, **Pilocarpină**, Fizostigmină, Neostigmină, Clonidină, **Acetazolamidă**, **Atropină sulfat**, **Timolol**, **Levofloxacină**, **Tetracaină**.

- **Să indice preparatele utilizate în:**

afecțiuni inflamatorii ale pleoapelor, blefarite, ulcior, conjunctivitele bacteriene, conjunctivitele virale, conjunctivitele produse de chlamidii, conjunctivitele alergice, glaucomul cu unghi deschis, glaucomul cu unghi închis, glaucomul acut, glaucomul primar, criza glaucomatoasă.

Referințe bibliografice:

1. Boiștean V., Bobu I., Oftalmologie. Chișinău, Editura „Universitas”, 1995, 218 p.
2. Iordănescu C., Jurja S. Oftalmologie practică. București, Editura Medicală, 1999, 135 p.
3. Pop R. Oftalmologie. Cluj-Napoca, Editura „Casa cărții de știință”, 1996, 247 p.
4. Tratat de oftalmologie clinică. / sub red. P. Cernea. București, Editura Medicală, 2002, 465 p.
5. Рациональная фармакотерапия в офтальмологии: Рук. для практикующих врачей / Е.А. Егоров, В.Н. Алексеев, В.В. Бржевский и др. М.: Литтерра, 2004, 954 с.

FARMACO- ȘI FITOTERAPIA BOLILOR OTORINOLARINGOLOGICE

A. Actualitatea

Serviciul otorinolaringologic ocupă un loc important în sistemul de ocrotire a sănătății, întrucât asigură asistență diagnostică și curativă la 12-15% din numărul total de bolnavi. Cu toate acestea, mai mult de 60% din numărul de adresări le revine copiilor și persoanelor de vîrstă tânără (până la 30 de ani). În structura afecțiunilor otorinolaringologice un loc important îl ocupă otitele acute, rinitetele și sinuzitele paraziale.

Este evidentă și importanța socială a bolilor otorinolaringologice. Pierderea auzului, vorbirii, echilibrului, zgomotele chinuitoare în urechi se reflectă nefast asupra capacitatei de muncă a omului, asupra calității vieții acestuia.

Aplicarea măsurilor curative și profilactice eficiente are o importanță majoră în reducerea morbidității copiilor și persoanelor apte de muncă.

B. Scopul lucrării practice

Studierea noțiunilor generale despre etiopatogenia, manifestările clinice și principiile farmaco- și fitoterapiei afecțiunilor otorinolaringologice.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: etiologia, patogenia, simptomele principale, complicațiile posibile și principiile farmacoterapiei otitei acute, rinitei acute și cronice, sinuzitei parazale, anginei.

2. Studentul trebuie să poată:

- a. selecta grupele de preparate utilizate în tratamentul afecțiunilor otorinolaringologice;
- b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;
- c. informa pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată;
- d. prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice existente;
- e. enumera plantele medicinale eficiente în tratamentul bolilor otorinolaringologice;
- f. informa pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor medicinale;
- g. înlocui o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Fiziologia. Structura și funcțiile analizatorilor. Analizatorul olfactiv, auditiv și vestibular.

Farmacologia. Preparatele utilizate în tratamentul afecțiunilor otorinolaringologice: caracterizarea lor generală, clasificarea, mecanismul de acțiune, formele farmaceutice și căile de administrare, indicațiile și contraindicațiile, reacțiile adverse.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor utilizate în fitoterapia afecțiunilor căilor respiratorii superioare.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Otita medie acută. Definiție, etiologie, patogenie, clasificare, simptomatologie.
2. Farmacoterapia otitei medii acute. Caracterizarea farmacodinamică a grupelor de preparate utilizate în tratamentul otitei acute.
3. Rinita acută și cronică. Clasificare, etiologie, patogenie, tabloul clinic.
4. Principiile tratamentului medicamentos și fitoterapeutic al rinitiei. Caracterizarea preparatelor decongestive nazale.
5. Sinuzita paranasală. Definiție, etiologie, patogenie, clasificare, manifestări clinice.
6. Principiile tratamentului medicamentos al sinuzitei.
7. Faringitele. Definiție, etiopatogenie, clasificare, manifestări clinice, tratament.
8. Laringitele. Definiție, etiopatogenie, clasificare, manifestări clinice, tratament.
9. Angina. Incidența. Definiție. Etiologie. Patogenie. Clasificare. Simptomatologia în funcție de formele clinice ale anginei.

10. Tratamentul tonsilitei acute.
11. Principiile fitoterapeutice ale afecțiunilor otorinolaringologice. Caracterizarea plantelor medicinale eficiente în maladiile infecțioase ale căilor respiratorii superioare.
12. Prezentare informativă despre grupele de preparate folosite în tratamentul maladiilor sistemului otorinolaringologic.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să alcătuiască tabelul *Caracterizarea plantelor medicinale utilizate în maladiile otorinolaringologice*:**

Pe verticală: denumirea plantei. Salcie (*Salix*), ciuboșica cucului (*Primula*), coada șoricelului (*Achillea millefolium*), obligeană (*Acorus calamus*), anason (*Anisum*), soponel (*Ledum palustre*), iarba mare (*Inula*), pin (*Pinus*), coacăz negru și roșu (*Ribes nigra*, *Ribes rubrum*), salvie (*Salvia officinalis*), călin (*Viburnum opulus*), aloe (*Aloe arborescens*), nalbă mare (*Althaea officinalis*), brebenoc (*Vinca minor*), merișor (*Vaccinium vitis idaea*), sovârf (*Origanum vulgare*), zmeură (*Rubus idaeus*), afin (*Vaccinium myrtillus*), eucalipt globular (*Eucaliptus globulus*).

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efectele farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. reacții adverse; 5. formele farmaceutice și modul de administrare.

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:**

Otinum, Otipax, Glicerină, Camfor, Acid boric, Peroxid de hidrogen, Nitrofural, Sulfacetamidă, Fenilefrină, Nafazolină, Oximetazolină, Xilometazolină, Efedină, Pinosol, Benzilpenicilină, Ampicilină, Clorhexidină, „Eurosept”, Septolete, Cefalexină.

- **Să indice preparatele utilizate în:**

otita medie, rinita acută, rinita cronică, sinuzita paranasală, tonsilită acută, tonsilită cronică.

Referințe bibliografice:

1. Ababii I., Popa V. Otorinolaringologie (pentru medici de familie). Chișinău, Centrul Editorial-Poligrafic „Medicina” al USMF, 2002, 235 p.
2. Ababii I., Popa V., Antohii I. Otorinolaringologie (Vademecum clinic). Chișinău, Centrul Editorial-Poligrafic „Medicina” al USMF, 2000, 280 p.
3. Popa V., Andriuță V. Ghid otorinolaringologic. Chișinău, „Universitas”, 1994, 287 p.
4. Rinologie. / sub red. Sarafoleanu C. București, Editura Medicală, 2003, 500 p.
5. Sarafoleanu D., Sarafoleanu C. Compendiu O.R.L. București, Editura Națională, 1997, 480 p.

FARMACO- ȘI FITOTERAPIA BOLILOR GINECOLOGICE

A. Actualitatea

Bolile aparatului genital se numără printre cele mai grave afecțiuni, dar și printre cele cu o recurență crescută. De aceea este important de a cunoaște manifestările clinice pentru efectuarea unui tratament eficient.

Bolile cu transmitere sexuală sunt cea mai frecventă cauză pentru care pacientele se prezintă la medic. Urmează afecțiunile ginecologice micotice și virale, aceasta fiind infecția vulvei și a vaginului cu diferite specii de fungi, inclusiv Candida. și infecțiile urinare se numără printre cele mai comune afecțiuni ginecologice pentru care pacienta se prezintă la medic în sezonul cald. În cele din urmă, nu mai puțin importante sunt considerate tulburările neuro-vegetative din menopauză, exacerbate de temperaturile ridicate din timpul verii.

Afecțiunile ginecologice sunt procese patologice complexe, diagnosticul și tratamentul cărora progresează continuu. Din aceste considerente, este justificată atenția sporită acordată acestei probleme. Este necesar de a menționa, că tratamentul medicamentos este aplicat la majoritatea bolnavelor. Prevenția și reducerea incidenței bolilor ginecologice contribuie nu doar la menținerea sănătății și a capacitatii de muncă a femeilor, dar și creează posibilități reale de reducere a riscului tulburărilor funcției reproductive.

B. Scopul lucrării practice

Studierea noțiunilor generale despre etiopatogenia, manifestările clinice și principiile farmaco- și fitoterapiei bolilor ginecologice.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: etiologia, patogenia, simptomele principale, complicațiile posibile și principiile farmacoterapiei dereglarilor ciclului menstrual, afecțiunilor inflamatorii și infecțioase ale organelor genitale, metodele de contracepție.

2. Studentul trebuie să poată:

- a. selecta grupele de preparate utilizate în tratamentul afecțiunilor ginecologice;
- b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;
- c. informa pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată;

- d. prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice existente;
- e. enumera plantele medicinale eficiente în tratamentul bolilor ginecologice;
- f. informă pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor medicinale;
- g. înlocui o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Anatomia. Particularitățile anatomo-fiziologice ale organelor genitale la femei.

Fiziopatologia. Patologia glandelor sexuale.

Farmacologia. Preparatele utilizate în practica obstetricală și ginecologică: caracterizarea lor generală, clasificarea, mecanismul de acțiune, formele farmaceutice și căile de administrare, indicațiile și contraindicațiile, reacțiile adverse.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor utilizate în fitoterapia afecțiunilor ginecologice.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Noțiuni generale despre dereglaările ciclului menstrual.
2. Amenoreea. Formele amenoreei. Farmaco- și fitoterapia amenoreei.
3. Sindromul hipomenstrual. Etiologie, tabloul clinic. Farmaco- și fitoterapia sindromului hipomenstrual.
4. Sindromul hipermenstrual. Etiologie, tabloul clinic. Farmaco- și fitoterapia sindromului hipermenstrual.
5. Afecțiunile inflamatorii ale vaginului (colpita, vaginita). Etiologie, patogenie, manifestări clinice.
6. Principiile tratamentului medicamentos al vaginitelor. Caracteri-

- zarea grupelor de preparate utilizate în afecțiunile inflamatorii ale vaginului.
7. Afecțiunile inflamatorii ale trompelor uterine și ovarelor (salpingooforita). Etiologie, patogenie, simptomatologie.
 8. Farmaco- și fitoterapie salpingooforitei.
 9. Candidoza organelor genitale. Etiologie, patogenie, tabloul clinic. Tratament.
 10. Herpesul genital. Incidență. Etiologie, patogenie, tabloul clinic. Tratament.
 11. Acțiunea embriotoxică și teratogenă a medicamentelor.
 12. Biotransformarea preparatelor medicamentoase în timpul sarcinii.
 13. Particularitățile utilizării medicamentelor în timpul sarcinii.
 14. Complicațiile posibile ale farmacoterapiei în perioada sarcinii.
 15. Prezentare informativă despre preparatele utilizate în farmacoterapie afecțiunilor ginecologice.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

F. Să alcătuiască tabelul *Caracterizarea plantelor medicinale utilizate în bolile ginecologice:*

Pe verticală: coada șoricelului (*Achillea millefolium*), iarba mare (*Inula helenium*), ienupăr (*Juniperus communis*), imortelă (*Helichrysum arenarium*), mestecăran (*Betula alba*), podbal (*Tussilago farfara*), sunătoare (*Hippocraticum perforatum*), rută (*Drosera rotundiflora*), urzică (*Urtica dioica*), sovârș (*Origanum vulgare*), stejar (*Quercus*), troscot (*Poligonum aviculare*), vâsc (*Viscum album*).

Pe orizontală: 1. conținutul substanțelor biologic active; 2. efectele farmacologice; 3. indicații și contraindicații; 4. reacții adverse; 5. formele farmaceutice și modul de administrare.

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:**

Clomifen citrat, Clotrimazol, Clindamicină, Diane-35, Diclofenac, Dinoprost, Dinoproston, Ergotal, Ergotametrină, Estradiol, Etinilestradiol, Femoden, Fenoterol, Fluconazol, Estron, Indometacină, Itraconazol, Levonorgestrel, Marvelon, Metronidazol, Non-Ovlon, Oxitocină, Progesteron, Righevidon, Sinestrol, Tocoferol, Tri-Regol, Misoprostol, Mifepriston, Hexoprenalină.

- **Să indice preparatele utilizate în:**

amenoree, sindromul hipomenstrual, vaginită, salpingooforită, adnexită, can-

didoza organelor genitale.

Referințe bibliografice:

1. Gonciar V., Cernețchi O., Cazacu V. Farmaco- și fitoterapia în ginecologie. Chișinău: S.n. 2013, Î.S. F.E.-P. „Tipografia Centrală”, 224 p. ISBN 978-9975-53-229-7.
2. Brăilă M.G., Oprescu S. Tratamentul chirurgical în ginecologie. București, Editura Medicală, 2002, 598 p.
3. Nițescu V. Obstetrică-ginecologie în practica medicului de familie. București, Editura didactică și pedagogică, R.A.; 2002, 544 p.
4. Paladi Gh. Ginecologie. Chișinău, Editura ARC, 1997, 486 p.
5. řtemberg M., Gladun E., Rotaru M. Ginecologie neoperatorie (îndrumar). Chișinău, Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală”, 1996, 509 p.
6. Vârtej P. Ginecologie. București, Editura BIC ALL, 2002, 544 p.

**GENERALIZARE LA TEMA:
FCT și FT afecțiunilor dermatologice, infecțiilor sexual transmisibile,
bolilor oftalmologice, otorinolaringologice și ginecologice**

A. Scopul lecției practice constă în consolidarea cunoștințelor studenților referitor la etiopatogenia, simptomatologia și principiile farmaco- și fitoterapeutice ale piadermitelor, virozelor cutanate, micozelor cutanate, psoriazisului, ectoparazitozelor cutanate, sifilisului, gonoreei, afecțiunilor palpebrale, conjunctivitelor, glaucomului, otitei medii acute, rinitelor, sinuzitelor paranasale, tonsilitei, dereglașilor ciclului menstrual, afecțiunilor infecțioase și inflamatorii ale organelor genitale.

B. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Maladiile bacteriene ale pielii (piadermitete). Incidență. Definiție, etiologie, patogenie, clasificare, manifestări clinice, tratamentul local și general, fitoterapie, profilaxia.
2. Virozele cutanate (herpes simplu, herpes Zoster). Definiție, etiologie, patogenie, simptomatologie, farmaco- și fitoterapie.
3. Afecțiunile micotice ale pielii. Factorii etiologici, clasificarea, particularitățile clinice ale micozelor cutanate principale (dermatofitie, keratomicoze, candidomicoze), tratamentul medicamentos și fitoterapeutic, profilaxia.
4. Psoriazisul. Incidență. Definiție, etiopatogenie. Clasificarea psoriazisului. Tabloul clinic: leziunile cutanate caracteristice, complicații, principiile tratamentului medicamentos și fitoterapeutic.
5. Acneea vulgară. Incidență. Definiție, etiopatogenie, tabloul clinic. Farmaco- și fitoterapie acneei vulgare.
6. Ectoparazitozele cutanate: pediculoza și scabia. Căile de contaminare, particularitățile clinice, tratamentul medicamentos și fitoterapeutic.
7. Sifilisul. Incidență. Definiție, etiologie, epidemiologie, patogenie, clasificarea sifilisului. Particularitățile clinice în funcție de perioada evolutivă. Principiile de tratament în funcție de faza evolutivă a sifilisului.
8. Infecția gonococică. Definiție, epidemiologie, etiopatogenie. Particularități clinice la bărbați și femei. Complicații. Farmaco- și fitoterapie gonoreei.
9. Afecțiunile inflamatorii ale pleoapelor. Etiologie. Manifestări clinice

- principale. Tratamentul afecțiunilor inflamatorii ale pleoapelor.
- 10. Blefaritele. Etiologie. Caracterizarea formelor clinice. Principiile tratamentului medicamentos general și local al blefaritelor.
 - 11. Noțiuni generale și particularități clinice ale afecțiunilor glandelor ciliare (ulciorul, salazionul). Tratament.
 - 12. Inflamațiile conjunctivei (conjunctivita). Etiologie. Clasificarea. Tabloul clinic. Formele evolutive ale conjunctivitei. Principiile generale de tratament ale conjunctivitei.
 - 13. Glaucomul. Incidența. Etiopatogenie. Clasificare, tabloul clinic. Caracterizarea formelor evolutive ale glaucomului. Farmacoterapie.
 - 14. Otita medie acută. Definiție. Etiologie, patogenie, clasificare, simptomatologie. Farmacoterapie otitei medii acute.
 - 15. Rinita acută și cronică. Clasificare, etiologie, patogenie, tabloul clinic, tratament.
 - 16. Sinuzita paranasală. Definiție, etiologie, patogenie, clasificare, manifestări clinice. Principiile tratamentului medicamentos al sinuzitei.
 - 17. Faringitele. Definiție, etiopatogenie, clasificare, manifestările clinice. Tratament.
 - 18. Laringitele. Definiție, Etiopatogenie, clasificare, manifestările clinice. Tratament.
 - 19. Angina. Incidența. Definiție, etiologie, patogenie, clasificare. Simptomatologia în funcție de formele clinice ale anginei. Tratamentul tonsilitei acute.
 - 20. Amenoreea. Formele amenoreei. Farmaco- și fitoterapie.
 - 21. Sindromul hipomenstrual. Etiologie, tabloul clinic. Farmaco- și fitoterapie sindromului hipomenstrual.
 - 22. Sindromul hipermenstrual. Etiologie, tabloul clinic. Farmaco- și fitoterapie sindromului hipermenstrual.
 - 23. Afecțiunile inflamatorii ale vaginului (colpita, vaginita). Etiologie, patogenie, manifestări clinice. Principiile tratamentului medicamentos al vaginitelor.
 - 24. Afecțiunile inflamatorii ale trompelor uterine și ovarelor (salpingooforita). Etiologie, patogenie, simptomatologie. Farmaco- și fitoterapie salpingooforitei.
 - 25. Candidoza organelor genitale. Etiologie. Patogenie. Tabloul clinic. Tratament.
 - 26. Herpesul genital. Incidența. Etiologie. Patogenie. Tabloul clinic.

Tratament.

27. Acțiunea embriotoxică și teratogenă a medicamentelor.
28. Biotransformarea preparatelor medicamentoase în timpul sarcinii.
29. Particularitățile utilizării medicamentelor în timpul sarcinii.
30. Complicațiile posibile ale farmacoterapiei în perioada sarcinii.

B. Indicați preparatele utilizate în:

piodermite, virozele cutanate, micozele cutanate, psoriazis, scabie, pediculoză, sifilisul precoce, sifilisul latent tardiv, neurosifilis, gonoreea acută, infecția gonococică diseminată, gonoreea cronică, co-infecția cu *Chlamidia trachomatis*, profilaxia sifilisului și gonoreei, afecțiunile inflamatorii ale pleoapelor, blefarite, ulcior, conjunctivitele bacteriene, conjunctivitele virale, conjunctivitele produse de chlamidii, conjunctivitele alergice, glaucomul cu unghi deschis, glaucomul cu unghi închis, glaucomul acut, glaucomul primar, criza glaucomatoasă, otita medie, rinita acută, rinita cronică, sinuzita paranasală, tonsilita acută, tonsilita cronică, amenoree, sindromul hipomenstrual, vaginală, salpingooforită, anexită, candidoza organelor genitale.

PARTICULARITĂȚILE FARMACO- ȘI FITOTERAPIEI ÎN PEDIATRIE

A. Actualitatea

Obiectivul principal al medicului este de a diagnostica corect și la timp afecțiunile pediatrice și a indica un tratament optim, luând în considerare particularitățile individuale ale copilului, stările concomitente și reacțiile la medicamente.

Apariția unui arsenal vast de medicamente eficiente, pe de o parte, mărește posibilitățile terapeutice ale pediatrului, iar pe de altă parte generează unele probleme, inclusiv complicațiile farmacoterapeutice.

Din aceste considerente, este necesară informarea medicului despre mecanismul de acțiune, efectele, indicațiile și contraindicațiile medicamentelor utilizate în afecțiunile somatice ale copiilor.

B. Scopul lucrării practice

Studierea noțiunilor generale despre pediatrie, particularitățile acțiunii medicamentului în organismul copiilor, manifestările clinice și principiile farmacoterapiei maladiilor pediatrice.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: particularitățile farmacocineticii medicamentelor în pediatrie, complicațiile posibile ale farmacoterapiei la copii și aspectele farmacoterapiei afecțiunilor pediatrice.

2. Studentul trebuie să poată:

- a. selecta grupele de preparate utilizate în tratamentul afecțiunilor pediatrice;
- b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;
- c. informa pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată în perioada pediatrică;
- d. prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice existente; principiile de dozare în practica pediatrică;
- e. enumera plantele medicinale eficiente în tratamentul bolilor pediatrice;
- f. informa pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor medicinale;
- g. înlocui o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Anatomia. Etapele ontogenezei. Particularitățile anatomicale ale nou-născuților și sugarilor.

Fiziologia. Particularitățile fiziologice ale perioadelor de nou-născuți și sugari.

Farmacologia. Particularitățile farmacocineticii și dozarea medicamentelor în pediatrie.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor utilizate în fitoterapia afecțiunilor pediatrice.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Stadiile ontogenezei (dezvoltarea organismului uman). Caracterizarea de bază a dezvoltării intrauterine și postnatale.
2. Grupele de vîrstă ale copiilor și particularitățile organismului lor comparativ cu cel adult.
3. Factorii nocivi (teratogeni) care influențează dezvoltarea fătului.
4. Particularitățile farmacocineticii medicamentelor la copii de diferită vîrstă (absorbția, distribuția, biotransformarea, excreția).
5. Principiile dozării preparatelor medicamentoase și fitopreparatelor la copii.
6. Aspectele principale ale farmacoterapiei afecțiunilor pediatrice.
7. Complicațiile posibile ale farmacoterapiei în pediatrie.
8. Prezentare informativă despre grupele de preparate utilizate mai frecvent în practica pediatrică.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:**

Benzilpenicilină, Fenoximetilpenicilină, Benzatin benzilpenicilină, **Amoxiclav**, Eritromicină, **Fenobarbital**, Trimetoprim/Sulfametoxazol, **Difenhidramină**, Cloropiramină, **Pantogam**, Prometazină, Scopolamină, **Spironolactonă**, Ergocalciferol, Acid ascorbic, Retinol, Mebendazol, **Pirantel**, Piperazină, Levamisol.

- **Să indice preparatele utilizate în:**

scarlatină, varicelă, salmoneloză, rujeolă, rahițism, helmintiaze, procese supurativ-inflamatorii.

Referințe bibliografice:

1. Парицкий Т.В., Гикавый В.И. Справочник по фармакотерапии соматических заболеваний у детей. Chișinău „Cartea Moldovenească”, 1988, 256 р.
2. Парицкий Т.В., Орлова Н.В. Справочник врача общего профиля по педиатрии. Chișinău „Tipografia Centrală”, 2001, 424 р.
3. Фармакотерапия в педиатрии. / под ред. Е.М.Лукьяновой. Киев, «Здоров'я», 1980, 343 с.

PARTICULARITĂȚILE FARMACO- ȘI FITOTERAPIEI ÎN GERIATRIE

A. Actualitatea

De câteva decenii, numeroase statistici evidențiază tot mai insistent îmbătrânierea populației umane. În prezent, oamenii de vîrstă a treia reprezintă 10-17% din populația țărilor dezvoltate și 3-5% în țările puțin dezvoltate.

Organismul vârstnicilor este gazda a două categorii de fenomene care contribuie la scăderea calității vieții: declinul inexorabil, morfologic, fiziologico-metabolic și psihic; boli cronice degenerative și boli acute, favorizate de fondul biologic deficitar.

Datele menționate sunt suficiente pentru a explica de ce vârstnicii folosesc mai multe medicamente decât oricare alte categorii ale populației și anume 25-50% din consumul total, în diverse țări. Studiile în acest domeniu arată că 70-90% dintre oamenii vârstnici fac tratamente zilnice cu medicamente, 25-35% dintre ei primind 3-6 medicamente pe zi.

Consumul mare de medicamente, de către vârstnici, aduce beneficii evidente, reprezentând pentru mulți dintre ei principalul mijloc de menținere a calității vieții la cote cât mai bune. Totodată, însă, acest consum este și un generator de efecte adverse, mai frecvente la vârstnici, care fac ca raportul beneficiu-pierdere să nu fie întotdeauna cel scontat.

B. Scopul lucrării practice

Studierea noțiunilor generale despre geriatrie și gerontologie, modificările structurale, biochimice și funcționale în organismul senil, particularitățile acțiunii medicamentului în organismul vârstnicilor, principiile tratamentului medicamentos în geriatrie.

C. Obiective didactice

1. Studentul trebuie să cunoască: particularitățile farmacocineticii medicamentelor în geriatrie, complicațiile posibile ale farmacoterapiei la vârstnici și aspectele farmacoterapiei afecțiunilor geriatriche.

2. Studentul trebuie să poată:

- a. selecta grupele de preparate utilizate în practica geriatrică;
- b. aprecia apartenența de grup a medicamentului, denumirea lui internațională și comercială;
- c. informa pacientul despre complicațiile posibile farmacoterapeutice și măsurile curative în cazul survenirii lor, despre compatibilitatea medicamentelor la administrarea lor asociată în geriatrie;
- d. prescrie corect medicamentul indicat în toate formele farmaceutice

- existente;
- e. enumera plantele medicinale eficiente în tratamentul bolilor la vârstnici;
 - f. informa pacientul despre efectele farmacologice principale și secundare, indicațiile, contraindicațiile și reacțiile adverse ale plantelor medicinale;
 - g. înlocui o plantă cu alta cu efect analogic.

D. Metode și materiale și echipamentul necesar pentru realizarea lucrării practice

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Lucrare de control (probleme de situație, indicații, testare Editor) în scris pentru evidențierea nivelului inițial de cunoștințe; activități practice (lucru în grup): rezolvarea problemelor de situație, a testelor Editor, demonstrarea videofilmelor.

Drept echipament necesar servesc mostre de medicamente, tabele, scheme, fișe de observație și tratament ale pacienților cu maladiile respective.

E. Nivelul inițial de cunoștințe necesar pentru integrarea interdisciplinară

Fiziologia. Modificările structurale, biochimice și funcționale în organismul senil.

Farmacologia. Particularitățile farmacocineticii și dozarea medicamentelor în geriatrie.

Farmacognozia. Caracterizarea morfo-funcțională a plantelor utilizate în practica geriatrică.

F. Întrebările pentru pregătirea individuală a studentului în baza materialului teoretic

1. Noțiuni generale despre geriatrie și gerontologie. Vârstă biologică. Clasificarea grupelor principale de vîrstă.
2. Schimbările structurale, biochimice și funcționale în organismul senil.
3. Particularitățile acțiunii medicamentelor în organismul vârstnicilor. Principiile dozării.
4. Particularitățile farmacocineticii preparatelor medicamentoase în geriatrie.
5. Considerații generale despre farmacologie geriatrică. Preparatele geriatricre.
6. Aspectele principale ale farmacoterapiei afecțiunilor geriatricre.

7. Complicațiile posibile ale farmacoterapiei în geriatrie. Obiectivele principale ale farmaciei geriatriche.
8. Prezentare informativă despre grupele de preparate utilizate mai frecvent în practica geriatrică.

G. Sarcini pentru lucrul individual al studentului

- **Să prescrie următoarele preparate în toate formele farmaceutice existente:**

Acid ascorbic, Acid nicotinic, Allochol, **Captopril**, Cinarizină, Clonidină, Nicetamidă, **Diazepam**, Dipiridamol, Metiluracil, Metoprolol, Metandienon, **Nitroglicerină**, **Pancreatină**, **Piracetam**, Propranolol, Nandrolonă decanoat, Solcoseril, **Indapamid**, **Zopiclon**, **Valocardină**, Vinpocetină.

- **Să indice preparatele utilizate în:**

boala ischemică a cordului, hipertensiunea arterială, insuficiența cardiacă, bronșita cronică, gastrita cronică, colecistita cronică, pancreatita cronică, hepatita cronică, afecțiuni inflamatorii ale intestinului, glomerulonefrita cronică, pielonefrită, obezitate, cașexie, encefalopatie, dereglați acute ale circulației cerebrale.

Referințe bibliografice:

1. Bogdan C. Geriatrie. București, Editura Medicală, 1997, 449 p.
2. Dumitru Dobrescu. Gerontofarmacologie. București, Editura „Mondan”, 1995, 369 p.
3. Particularități terapeutice în geriatrie. / trad. Oanna Klein. București, Editura BIC ALL, 1998, 128 p.